

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Fejezetek a „Bűnügyi Taktika”-ból.

Irta: dr. Kármán Elemér, nagyvárad kir. ügyész.

A helyszíni szemle.

A bűnvádi perrendtartás 225. §-a szerint a bűnvádi ügyre nézve fontos ténykörülmények megfigyelésére bírói szemle szolgál. A rendőri utasítás 78—79. §-ai, valamint a csendőri utasítás 109. §-a értelmében a csendőri hatóságnak és a csendőrségnek nemcsak joga, hanem kötelessége is a bűncselekmény elkövetésének helyét tüzetes megszemlélés tárgyává tenni. A megszemlélés a rendőri hatóságoknál azért bír különös jelentőséggel, mert kettős célű szolgál: a megfigyelendő és felderítendő tények felkutatására és a talált nyomok pontos megőrzésére mindaddig, amíg a bírói szemle megtartatik.

Első és főszabálya a szemlének a teljes nyugalom. Nem szabad jobbra-balra kérdezősködni, össze-vissza rendelkezéseket tenni, hanem mindenekelőtt eltávolítva onnan minden idegen egyént, először is szóvalánul kell megtekinteni a helyszínt s megfigyelni a mi előttünk áll.

I. Mit kell megszemlélni.

Nem elegendő, hogy csak azt szemléljük meg, ami éppen a szemünkbe ötlik, ne felejtsük el, hogy a bűnügyekben többnyire a legkisebb és látszólag a legjelentéktelenebb dolgok a legnagyobb szerepet játsszák; később az ember csak körülbelül emlékszik rá, de pontosan p. o. valami helyzetet, vagy hasonlót nem tud megállapítani.

Vonóczkón (Vasmege) egy reggel szobájukban meggyilkolva találták Károlyi József földbirtokost és nejét. A holttestek félig felőtözve ágyuk előtt a padlón fekvé találtattak, az ágyak megvetve voltak. A helyszíni szemle alkalmával elmulasztattott annak a pontos megállapítása, hogy az ágyak hálva voltak-e, vagyis hogy a meggyilkoltak este lefekvés közben, vagy reggel felkelés közben gyilkoltattak-e meg. Az egyedül álló házban rajtuk kívül senki sem lakott. A terheltek az esti órákra alibit tudtak bizonyítani. Miután az, hogy a cselekmény este, vagy reggel követte-tt-e el, ezek szerint megállapítható nem volt, a vádlottak védelme sikerre vezetett.

Miután rendszerint nem a rendőrségi vagy csendőrségi közeg a legelső személy, aki a helyszínen megjelent, hanem azok, akik p. o. a bullát megtalálták vagy a betörést, a leégett házat felfedezték, tisztába kell azzal jönnie, hogy ki volt már ott s mit csinált az eset felfedezése óta.

Egy bűnperben nagy szerepet játszott egy a meggyilkolt egyéneken talált posztó-zeke, míg ki nem derült, hogy ezt a közsegbíró terített rá a végzől. hogy az arra járó-kelők a hullának kétéhasított koponyájának szemléletétől ne borzadjanak.

Mindenesetre meg kell figyelni rendszerint a következőket:

1. A tett színhelyének fekvését és környékét. Ha a tett színhelye épület, ismerni kell az egyes helyiségek egymáshoz való viszonyát, vagyis, hogy egyiktől a másikba hogy lehet jutni.

2. Azt a módot, hogy hogyan jöhetett be a tettes és hogyan távozhatott, a záruk, ajtók, ablakok állapotát, a láb-, kéz- és keréknyomokat, valamint a jelenlét, a jövés és menés nyomait.

3. A tettes által otthagytott dolgokat. Sokszor oly dolgokat, a mit a tettes otthagytott, a házhoz tartozónak nézik, máskor pedig a mi a házhoz tartozik, bűnjelnek nézik. De megesik az is, hogy a tettes valamit csak azért tesz oda, hogy a hatóságot félrevezesse.

4. Meg kell figyelni a tettes cselekményének a határait. Miután eleve nem tudhatjuk, hogy a tettes hogyan járt el, el kell képzelnünk a különböző lehetőségeket, hogy hogyan játszódhatott le a büntett és azután meg-gondolunk minden lehetőséget, hogy a talált következmények megfelelnek-e annak, hogy a bűncselekmény lefolyását elképzeltük. (Weingart.)

II. Hogyan kell szemlélni.

Mindenekelőtt arról kell gondoskodni, hogy sem a szemle előtt, sem a szemle alatt a helyszínen semmi-féle változás ne történjen. Mielőtt tehát akármit meg-fogunk, előbb azt pontosan meg kell állapítani, hogy az illető tárgy hogyan fekszik, mi látható rajta és ezt fel kell jegyeznünk, mielőtt tovább mennénk. A csendőrség természetesen nem vehet fel a helyszíni szemlé-

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legjobban képe. Külön költségtetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

ről jegyzőkönyvet, de feltétlenül szükséges, hogy a helyszíni szemlén tapasztaltakat már ott a helyszíni szemle alatt lépésről-lépésre feljegyezze. A pontatlanság és egyetlen szerencsétlen hiba helyrehozhatlan kárt okozhat.

Egy gyújtogatás alkalmával lábnyomot találtak, a melyről kétségtelenül megállapítást nyert, hogy az a terhelttől ered. Utóbb derült ki, hogy a csendőr a tett színhelyére vezette a nyomozás alkalmával a terheltet és a lábnyom akkor állt elő. (Gross.)

Egy másik esetben a helyszíni szemléhez hívott orvos belépett az ott talált vértócsába és a lakásban össze-vissza járva, vérnyomokat idézett elő, a mi természetesen nagy zavart okozott. (Gross.)

Az átvizsgált helyiségeket le kell zárni; a lábnyomokat edénnyel vagy egy megfordított nyílt ládával le kell takarni.

A szemle megejtése után a helyszínt szigorú őrizet alá kell venni. különösen ha a tettes még nincs fogva, mert az gyakran valami különös erőből vonzva tettének színhelyére vissza szokott térni. (Folyt. köv.)

Fegyvertartási szabályrendeletek.

Irta: K. Nagy Sándor. kir. táblabíró.

(Vége.)

Szolnok vármegye 1907. évi június 28-ikán alkotott szabályrendelete szerint:

Bárminemű lőfegyver, puska, pisztoly, forgópisztoly tartásához engedély szükséges, mely engedélyt a főszolgabíró, rendezett tanácsú városokban a rendőrkapitány adja meg. Ezen rendelkezés a 6 mm. és annál kisebb kaliberű Flaubert és légpuskák, valamint ilyen pisztolyokra nem terjed ki.

Az engedély kiadásával a főszolgabírák és rendőrkapitányok lelkiismeretes vizsgálat tárgyává tartoznak tenni a fegyvertartás szükségét és csak ha ez tényleg fennforog, adhatják meg a kért engedélyt.

A kiadott engedélyről az illetékes községi előjáróság és *csendőrőrsparancsnokság* értesítendő.

Fegyvertartási engedélyt egyáltalában nem nyerhetnek, a kik: a) még nem nagykorúak; b) hatóság vagy magánosok elleni erőszak, az emberi élet és testi épség ellen szándékosan elkövetett büntettek és vétségek, rablás, zsarolás, lopás, kétizben elkövetett orvvadászat miatt jogerősen elítéltek; végül azok, a kik orvvadászaton tetten kapatván, a tettenérőt veszélyesen fenyegetik, ellene fegyvert fognak, vagy erőszakot használnak.

A fegyvertartási engedélyvel nem bíró egyének birtokában levő lőfegyverek elkobzandók.

Lőport vagy más lőfegyverhez használható anyagot, valamint kész töltényeket és töltényhüvelyeket az elárverítók csak olyan egyének adhatnak, a ki fegyver-

tartási engedélyt és vadászjegyet vagy főszolgabírói, illetve rendőrkapitányi utalványt mutat fel.

A községi előjáróságok, illetőleg rendőrkapitányok szigorúan felügyelni tartoznak arra, hogy a községben, illetőleg városban lőfegyvert, puskát, pisztolyt, forgópisztolyt senki se tartson, a ki erre engedélyvel nem bírhat. . .

Temes vármegye 1904. évi február 20-án alkotott szabályrendelete szerint:

Bárminemű lőfegyver (puska, pisztoly, forgópisztoly) tartásához engedély szükséges, mely engedélyt a főszolgabíró adja meg.

A kiadott engedélyekről a községi előjáróság és *csendőrőrsparancsnok* értesítendő:

Fegyvertartási engedélyt egyáltalában nem nyerhetnek, a kik a) a 24-dik életévüket még el nem érték, b) hatóság vagy magánosok elleni erőszak, az emberi élet és testi épség ellen szándékosan elkövetett büntettek és vétségek, rablás, zsarolás, lopás, két izben elkövetett orvvadászat miatt jogerősen elítéltek, végül azok, a kik orvvadászaton tetten kapatván, a tettenérőt veszélyesen fenyegetik, ellene fegyvert fognak, vagy erőszakot használnak.

A fegyvertartási engedélyvel nem bíró egyének birtokában levő lőfegyverek elkobzandók.

Lőszernek elárusítására jogosított elárusítók csak az olyan egyének adhatnak lőszerket, a kik a fegyvertartási engedélyt és vadászjegyet vagy a főszolgabírói utalványt felmutatják.

Tolna vármegye 1885. évi augusztus 13-ikán alkotott szabályrendelete szerint:

Lőfegyvert (egy vagy kétcsövű puskát, közönséges vagy forgópisztolyt) tartani csakis az alispán által kiadott igazolvány mellett szabad.

Általában fegyvertartási igazolványt nem kaphatnak, kik rovott előéletűek, kiknek személyi és vagyoni viszonyaik nem olyanok, hogy fegyvertartási oltalomra szükségük lenne és a kik vadász-jegyet nem nyerhetnek.

A kiadott fegyverigazolványokról minden községnél nyilvántartás vezetendő.

Mindazok, kik igazolvány nélkül fegyvert tartanak, fegyverük elkobzásával és 4--100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, súlyosabb esetekben ezen felül még öt napig terjedhető elzárással büntetendők.

A kiskorúakra kiszabandó pénzbüntetésekért a szülők, illetőleg gyámok felelősek.

Vásárokon fegyver és lőszerárulás általában tiltatik. Lőfegyver vagy lőszer csak azoknak adható, kik fegyverigazolvánnyal bírnak.

Torda-Aranyos vármegye 1906. évi május 31-én alkotott szabályrendelete szerint:

Lőfegyvert (puskát, pisztolyt, forgópisztolyt) és boz-

A legjobb órák,

legszilárdabb ékszer, egyszerűtől a legdrágábbig, úgy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrásnál Szegeden,
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

A gyár épülete.

Dagasztó-gép.

A főváros új kenyérgyára.

závaló lőszert (töltényt) fegyvertartási engedély nélkül vásárolni és tartani tilos, valamint tilos ezeket oly egyének eladni, a kinek fegyvertartási engedélye nincs.

Az engedélyt az alispán adja meg.

A kiadott fegyvertartási engedélyekről a községek nyilvántartást vezetnek.

Torontál vármegye 1904. évi október 10-ikén alkotott szabályrendelete szerint:

Bárminemű lőfegyver (puska, pisztoly, forgópisztoly stb.) tartásához hatósági engedély szükséges.

Az engedélyt a főszolgabíró (rendőrkapitány) adja meg.

A kiadott fegyvertartási engedélyről a községi előjáróságok nyilvántartást tartoznak vezetni s ezen jegyzéket kívánatra a *csendőrtiszteknek*, őrzésben és nyomozásban levő *csendőröknek* meg kell mutatni.

A járási főszolgabíró (rendőrkapitány) az általa kiadott engedélyekről az illetékes községi előjáróságot és a *csendőrőrsparancsnokot* egyidejűleg értesíteni tartozik.

Fegyvertartási engedélyt nem nyerhetnek: a) kik elméleti fogyatkozás miatt lőfegyverek biztos kezelésére képtelenek; b) a kik életük 20-ik évét nem érték el, kivéve ha vadászati szempontból kívánnak fegyvert tartani és értük az atya, illetve gyám adja be a vadászjegyet elnyerése iránti bejelentést; c) a kik a hatóság vagy magánosok elleni erőszak, az emberi élet és testi épség ellen szándékosan elkövetett bűntettek és vétségek, rablás, zsarolás, lopás egy ízben elkövetett orvvadászat miatt jogerősen elítéltettek; végül azok, a kik orvvadászaton tetten kapatván, a tettenérőt veszélyesen fenyegetik, ellene fegyvert fognak, vagy erőszakot használnak.

A fegyvertartási engedélyvel nem bíró egyének birtokában levő lőfegyverek elkobzandók.

Lőfegyvert és lőszert az elárúsítással üzletszerűleg foglalkozók csak azoknak adhatnak el, a kik fegyvertartási engedélyt vagy ennek alapját képező vadászjegyet mutatnak fel.

Trencsén vármegye 1896. évi márczius 18-án alkotott szabályrendelete szerint:

Bárminemű lőfegyver (puska, pisztoly, forgópisztoly) tartásához engedély szükséges, mely engedély városban a rendőrkapitány, községekben a főszolgabíró adja meg.

A kiadott engedélyekről az illetékes községi előjáróság és *csendőrőrsparancsnok*ig értesítendő.

Fegyvertartási engedélyt egyáltalában nem nyerhetnek, a kik: a) 18-ik életévüket még el nem érték; b) hatóság vagy magánosok elleni erőszak az emberi élet és testi épség ellen szándékosan elkövetett bűntettek és vétségek, rablás, zsarolás, lopás, két ízben elkövetett orvvadászat miatt jogerősen elítéltettek, végül azok, a

kik orvvadászaton tetten kapatván, a tetten érőt veszélyesen fenyegetik, ellene fegyvert fognak vagy erőszakot használnak.

A fegyvertartási engedélyvel nem bíró egyének birtokában levő lőfegyverek elkobzandók.

Akár új, akár régi lőfegyverek csak olyan egyéneknek adhatók el, a kik lőfegyver vételére az illetékes főszolgabírótól (rendőrkapitánytól) engedélyt nyertek.

Zólyom vármegye 1904. évi június 25-ikén alkotott szabályrendelete szerint:

Zólyom vármegye területén mindennemű lőfegyver (puska, pisztoly, forgópisztoly stb.) tartása korlátozás alá esik s ennél fogva lőfegyvert csak teljesen megbízható egyének tarthatnak s azok is csak akkor, ha erre az illetékes főszolgabírótól lőfegyvertartási igazolványt nyertek.

A lőfegyvertartási igazolványok nyilvántartásának kivonatai az érdekelt községnek a község- vagy a bíró bázán kifüggesztve levő jegyzék kiegészítetése végett, valamint a *csendőrőrsnek* esetről-esetre megküldendők.

Vas vármegye 1885. évi október 26-ikán alkotott szabályrendelete szerint:

Általános szabályul kimondatik, hogy miután az 1848. XXII. tcz. fegyvertartási joggal egyedül csak a választási képességre jogosítottakat ruházza fel, ennél fogva mindazoknak, kik ezen joggal nem bírnak, a fegyvertartatás szigorúan eltiltatik és jövőben a szolgabíró és polgármester a vadászjegyet folyamodók bejelentési ívét csak az esetben láttamozhatja, ha azok fegyvertartási jogosultságukat igazolvánnyal tanúsítják.

A közbátorsági közegek utasítatnak, hogy ha arra nem jogosultnál fegyvert találnak, azt azonnal kobozzák el.

Fegyvertartási jogot igazoló jegyek «ideiglenes fegyverjogosultsági igazolvány» czim alatt fognak kiadni, tartozván minden arra jogosult egyén, ki akár vadászati, akár önvédelemre lőfegyvert, (puska, pisztolyt) tart, magát ezen igazolvánnyal ellátni.

Ha bárki a *csendőrök* által igazolványának előmutatására felszólítottatik s azzal nem bírna, mint a fegyver jogtalan tulajdonosa tekintetik s fegyverének elkobzása mellett 12 forintig terjedő pénzbüntetéssel, esetleg ennek megfelelő elzárással büntetettetik.

A *csendőrök*, erdőőrök, vadászati felügyelők kötelesek mindazokat, kiket lőfegyverrel találnak, fegyvertartási igazolványuk előmutatására felhívni; s ki a fegyvertartási igazolványt felmutatni nem tudná és a *csendőr*, erdőőr stb. előtt ismeretlen, tartozik fegyverét átadni; az elvesztett fegyver a főszolgabírónak (rendőrkapitánynak) azonnal beszolgáltatandó.

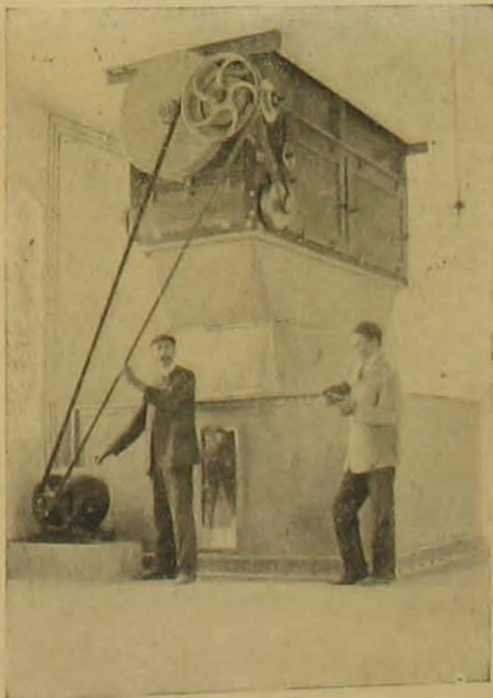
Lőfegyverek és mindennemű pisztolyok, valamint töltények csak azok részére adhatók el, kik fegyverjogosultsági igazolvánnyal bírnak.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

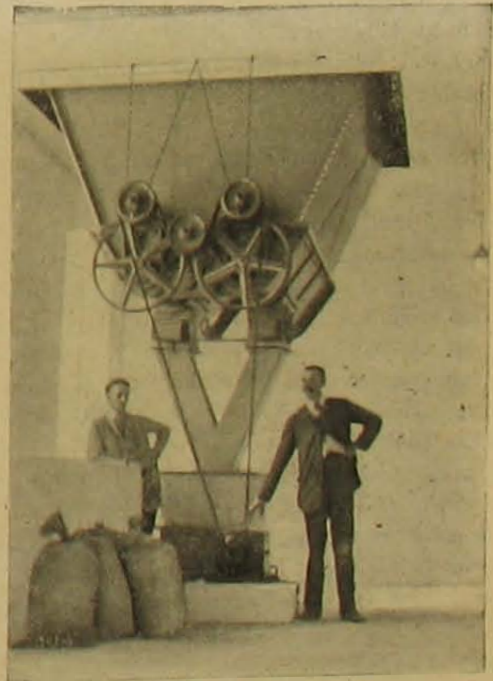
mely 10 perc alatt a legmakaesabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítása.

Burgonya-főző.

Szitáló.

Lisztzóró.

A főváros új kenyérgyára.

A felsoroltakon kívül Győr, Kassa, Kolozsvár és Temesvár szab. kir. városoknak vannak még fegyvertartási szabályaik, de mert ezek önálló rendőrséggel bírván a területükre a csendőrség hatásköre nem terjedvén ki: ismertetésüket mellőzöm.

*

Ime! röviden ismertetem a szabályrendeleteket.

Ezekből láthatják, hogy némelyikben világos szavakkal el van rendelve, hogy a fegyvertartási engedélyek kimutatása a csendőrpáncsnokságnak, helvesebben a csendőrpáncsnokságoknak időről-időre megküldésük, a mi csak azzal a célzattal történhetik, hogy a csendőrök az őrekerületükhöz tartozó községek lakóit megismervén, mindenkor tudják, hogy jogosan tartó az egyszert?

Láthatják, hogy némely törvényhatóság világos szavakkal is utasítja a csendőröket a fegyverek ellonörzésére s a fegyverengedélyok előmutatásának követelésére.

Sajnálatos dolog, hogy minden törvényhatóság nem gondoskodott ilyen szabályrendeletekről, hogy ezek által még világosabban kezébe adja a hatalmat a csendőröknek a visszaélések meggátlására. Mert ha mindenütt olyan biztos erélyvel lehetne fellépni a löfegyverek ellenörzése dolgában, mint a felsorolt törvényhatóságokban: bizony, nagyon megapadna a löfegyverrel okozott szerencsétlenségek és a bűnesetek száma!

Még egyet kívánok megjegyezni. Habár nem mind-egyik szabályrendeletben van kitéve a Flobert-fegyver elnevezés: azért kétségtelen, hogy a „bárminemű löfegyver” elnevezés alatt ez is, mint löfegyver értendő. Igenis, a Flobert-fegyver, sőt a Flobert-pisztoly is engedély alá s ugyanazon elbánás alá esik, mint a másféle löfegyver s ennek ellenörzése egyúttal a hasznos madarak védelme.

Ha a felsorolt szabályrendeletek nem volnának meg valamely csendőrőrsön, szabályszerű uton szerezzék be azokat, s ha egyik és másik szabályrendeletnek az a rendelkezése, miként a fegyvertartási engedélyek kimutatása az őrsnek megküldésük, egy vagy más okból elmaradt volna: szintén szabályszerű uton sürgessék azoknak megküldését.

A rend, az emberek életének és testi épségének biztonsága s a madarak védelme az oktalanság ellen teszi feltétlenül szükségesé a löfegyverek tartásának korlátozását: de csak a csendőri buzgalom és erélyesség hozza meg e tekintetben a kívánt eredményt.

Válogassák ki a fentebbiekből a saját őrsükre illetékes szabályrendeleteket s járjanak el azok értelmében buzgalommal és erélyességgel, hogy ez által is táplálják azt a bizalmat és elismerést, a melyet érez minden törvénytisztelő ember a csendőrségi intézmény iránt!

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Mentés a tengeren.

A Cunard-hajóstársaságnak, mely Fiuméből a magyar kivándorlókat Amerikába szállítja, egyik nagy hajója a „Szlavónia” a multkoriban zátonyra jutott. Utasait megmentették ugyan, de a podgyász és más rakomány elpusztult.

Ennek a magyarokat is érdeklő esetnek alkalmából a „Mentők Lapja”-ban érdekes cikket olvasunk dr. Kálmán Ernő tollából.

A Cunard-társaság három 10,000 tonnás hajót — Slavonia, Pannonia, Ultonia — és az egy 13,600 tonnás Carpathiát állította be rendes járatra a Fiume—New-York közötti útra.

A téli hónapokban még a Germánia és Caronia 20,000 tonnás, már nagyon luxuriösen berendezett hatalmas óceánjárók is utba ejtik Fiumét és szolgálnak kivándorlók szállítására.

A fentebb említett Slavonia az Atlanti-óceán közepén fekvő Azores szigetcsoport Flores szigeténél (mintegy 2000 tengeri mértföldnyiro New-Yorktól és 1000-re Gibraltártól) egy ködös hajnalon szaladt sziklazátonyra.

Úgy a fedélközi, mint a kabin utasait, mint említettük, kivétel nélkül, egytől-egyig a legnagyobb rendben, a legszebb nyugodtsággal megmentették, Flores szigetére szállásolták és a hajótörést követő 12 óra múlva a Marconi utján segítségül hívott Batavia és Princessse Iréne hajók tovább szállították Nápoly felé.

Főleg a napisajtó, de egyéb körök is mindenféle magyarázatot fűztek ehhez a hajótöréshez.

Helytelen dolog, hogy akár a Cunard érdekében, akár a Cunard ellen, vagy egyéb érdekek hatása alatt szólnak a dologhoz. Legyünk csak teljesen tárgyilagosak. Magam 97 napot töltöttem a Carpathia fedélzetén mint magyar hajóorvos, négyezer vágjunk át az óceánon, kaptunk jó időt, roz időt egyaránt, kaptunk ködöt is.

A köd a réme minden tengerésznek. A köd a kapitány „memento mori”-ja. Ha egyébként sohase, de akkor eszébe jut az a felelősség, a mivel ő is helyt áll ezrek életéért és sok milliónyi értékért.

Ennek az embernek sok joga, de még több kötelessége van.

Ködben kettőzött az órség mindenütt; a bidon tisztjei mellett sokszor egybuzamban napokig éjjelen-nappal on ott a kapitány.

Ködben nagyon gyatra a tájékozódás. Csak a propellerek fordulatainak számából ismerik a megtett utat és a kompasz által mutatott irányt.

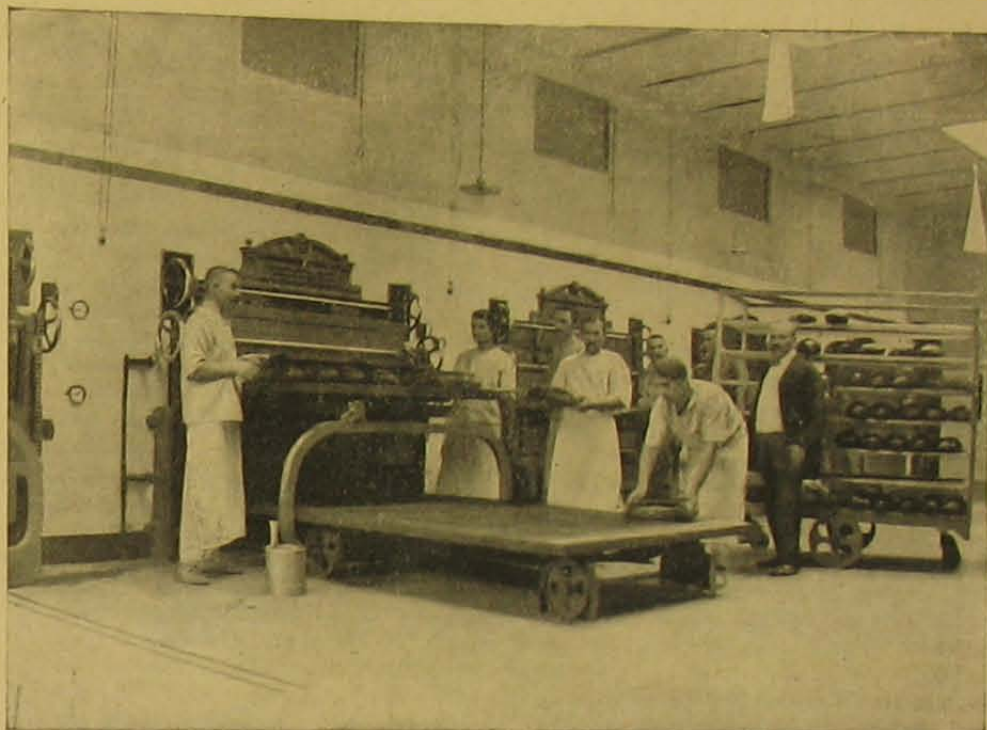
Azok a nagyon precíz, finom műszerek, a melyekkel a nap vagy egy ismertebb csillag állásából a magasabb mathesis segítségével a legpontosabban meghatározzák a hosszúsági és szélességi viszonyokat, ilyenkor hasznavehetetlenok.

A hajótűlők pedig idegeket czibáló hangon bög minden perczen 10 másodpercig.

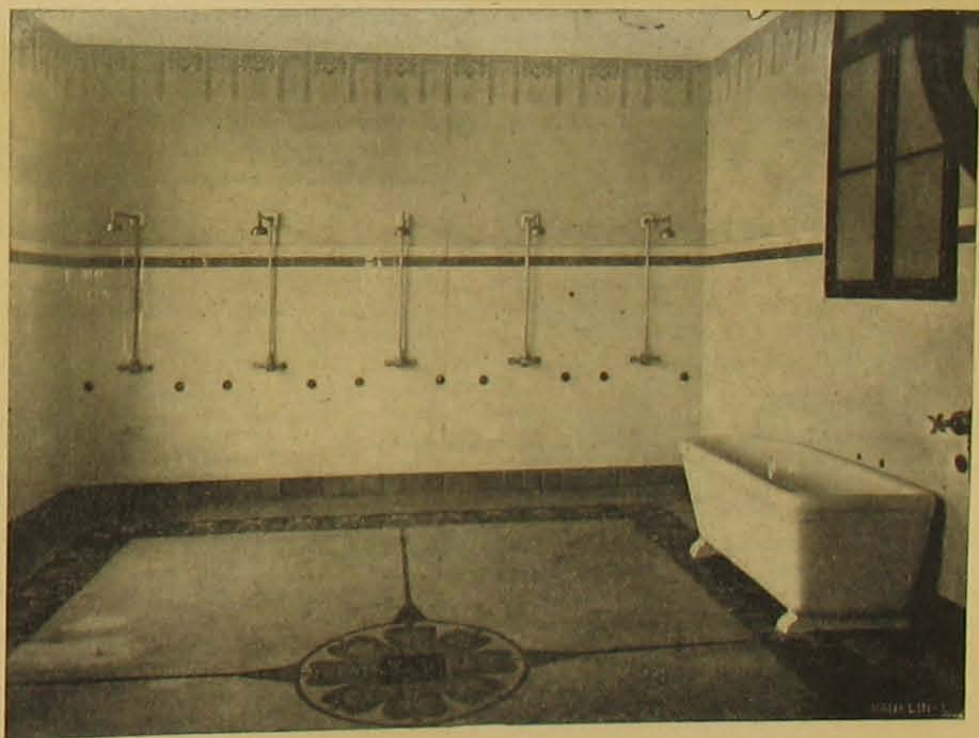
Így szaladt sziklára a Szlavónia is. Szerencsére a sérült hajófenék rajtafektűt a vízalatti sziklatömegben, a víz csak lassan szaporodhatott a hajó belsejében és így mentőcsónakokon a néhány kilométernyire levő partra szállíthattak mindenkit.

Brucker Győző Nándor és Társa
órák, ékszerész. **GYŐR 33. sz.**

A m. kir. csendőrségnek ingyen és bérmentve küldöm **500 képpel** ellátott árjegyzékemet. Kedvező feltételek. — Feltétlen tisztességes kiszolgálás. — Csendőrségi megbízható csak 5. és 10. osztály.

Sült kenyerek kiszedése a kemenczéből.

Munkások fürdője.

A főváros új kenyérgyára.

Életben maradt néhány száz becsületes magyar bázavándorló.

Azt hiszem, hogy mi, a kik vérbeli mentők vagyunk a szárazon, érthető kíváncsisággal keressük óceánjáró gőzösön mindazt az intézkedést, berendezést, felszerelést, a melyek a tengeren túlra indult földieknek segítségére szolgálnak szerencsétlenség esetében.

Tárgyilag os akarnék maradni, ezért egy óceánjáróval, a kivándorlást szolgáló Carpathiával, annak mentőfelszerelésével foglalkozunk.

Sérülések, balesetek aránylag ritkán fordulnak elő. Pedig alkalom van rá, mert a hol fűtőházak, kazánok, 8—10,000 lóerős gépek, egyéb telepek, bütökamrák, szivattyúk, villamos áramot produkáló hatalmas dinamók, accumulátorok, gőzdaruk, csigák, cső- és dróthálózatok vannak elhelyezve, ott csak a feltétlenül magasabb intelligenciájú angol munkás okosságának, természetesen, nyugodt eszének tulajdonítható, hogy nagyon ritkán veszik igénybe a bajóorvosot.

A gyógyszerárban, igaz, hogy angol-latinsággal vigenttázta, kéznél vannak az összes mérgezésekhez szükséges antidotumok, megvannak a legszükségesebb műszerek, a melyekkel egész becsületesen el lehet látni bármilyen nagyobb sérülést is. Esamarchpólyák, ollók, kések, ércsipők, tű, selyem, kötszer stb. — mindaz, a mire szükség lehet. Gondos figyelemmel tudtuk csak ezeket a holmikát jó karban tartani, mert a sós, páradús levegő még a bevazelinezett műszert is megtámadja; gyakran újjakkal cseréltük ki az oxydáltakat.

Nem ezekre a lapokra tartozik a kivándorló elhelyezése, élelmezése a közegészség üvegén át bírálva, csak két dologra legyünk tekintettel az esetleges mérgezések szempontjából: az ételneműek konzerválására és az étkezésekhez használt eszközökre.

Sokszor több hétre való élelmiszert is raktározniak be némely anyagból. Hálfélék légmentesen elzárt hordókban vannak. Ha fölbontják az ilyen hordót, el is fagyasztják. Mégis étkezésekből megmaradt étel annyi kerül a tengerbe naponta, hogy abból a kvantumból nagyon sok család piros-pozgására bizlalbatná a gyerekeit.

Az amerikai bús nagyon szép, jó és olcsó. A minden kikötőben ismételtén beszerzett búson kívül az úgynevezett chikágói préselt búsból (pressed beef) raktároz be a Cunard annyit, hogy abból hat hétre jusson. Ezt is egyéb élelemmel hatalmas szénsavas-csőbálózatos légkamrában tartják meg abszolút friss állapotban.

Az élelmezés fogyatékoságai szintén itteni keretünkön kívül esnek.

Az edényzet, a miben a fedélközi kivándorlónak szerviroznak (ezt a szót is szándékosan használom), felváltva egyszer porcellán, máskor vastag préselt fém edény; ez utóbbi azonban mindenkoron a lehetőségig tiszta, úgy, hogy benne valamelyes kémiai bomlás, illetve mérgező anyagok nem keletkezhetnek.

Tengerjáró hajóról van szó, tehát legfontosabb az utasoknak, személyzetnek megfelelő biztosítása vízbeesés, hajótörés vagy egyéb szerencsétlenség esetére.

A Carpathiának 18 nagy mentőcsónakja van. Ezek, kettő kivételével, mind talpazaton, a hajó legfelső fedélzetén, az u. n. „bootdecken” fekszenek, azaz függnek külön két-két combvaatagságnyi vastartókaron, a melyeket 2—3 ember könnyen ki tud fordítani a víz fölé és néhány csomó eloldása után a rajta függő csónak leengedhető a víz színére.

Minden ilyen csónakban megfelelő számú (legalább nyolcz) evező, édes ivóvíz, kétszersültnek nevezett kiszá-

ritott téasztaféle, cognac, cukor, kevés kötszer, iránytű, valamelyes fényforrás és rakéták vannak — vízmentes bádogdobozokban.

A „kétszersült” inkább többszörsültnek mutatkozik, mert egy pár jól nevelt állkapocs is csak akkor birkóztatik vele, ha előbb órákig állott a vízben. Egy hajótiszt barátom mesélte, hogy ők vitorlásan a reggeli kétszersültjét már előző este beáztatták.

Az előbb említett két mentőcsónak a hajó végéhez közelebb jobbról-balról állandóan készenlétben van a víz fölé kifordított karokra, akár csak a mentőközpont mindig készenlétben álló, befogott kocsijai. Egy esetben használták, akkor mintegy két perc alatt már a vízben evezett hat matróz egy tiszttel.

Az exponáltabb helyeken, hajó orrán, hidon, a szalonséta fedélzetén, hajó végén az ismert kerek, bevont parafagyűrűk függnek.

Minden ember kezeügyében, osztálykabinokban az utas fölött polczon, a fedélközi utas ágyában a feje, illetőleg szalmazsákja alatt, személyzetet, tisztikart se véve ki, belyezik el a kötelező mentőövet.

Körülbelül arasznyi széles, téglafarmájú parafa segmentumokból áll, erős vászonnal bevonva a nyakra és a hónalj alá a törzsre köthető öv. Az alkalmazása a leg egyszerűbb és mikénti használására vonatkozólag az összes folyosókra, helyiségekben érthető, világos ábrával ellátott magyarázat van angolul, szláv nyelveken és — magyarul is.

A vele való bánásmódot pedig mindig a megkezdett utazás első napjain egy értelmesebb matróz csoportonként bemutatja az utasoknak, mindezt kapitányi hivatalos parancsra.

A mentőcsónakokhoz a bajó-egész személyzete, tisztek, orvosok, adminisztratív hivatalnokok, marconi operátor, muzeikusok, nyomdász, gépészek, matrózok, pinchérek, pékek stb., minden élő és mozgó ember be van osztva.

Ez a beosztás állandó, mindenkinek megvan a megszokott helye, számozott mentőcsónakja.

Hetenként egyszer, néha kétszer is tartottak gyakorlatot: az egész személyzet a fedélzetén, a hajótűlök hármass jelzésére mindenki repül a helyére, a csónakjába és ott, kezében evezővel, várja a lefuvást.

Ép úgy szalad a tiszta, a doktor, mint a tizenöt éves hajóinas.

Úgyanezzel a parancscsal egyidőben felszerelik gyakorlaton a buváröltözetet egy emberre, összekötik a víztömlőket a gépház vízcspajjaival, készenlétbe belyezik az összes kézi fecskendőket, csákányokat, egy-két perc alatt hat, karvastagságnyi sugárban zuhog a víz a fedélzetre.

Egy-egy mentőcsónakban 35—45 utast is el lehet helyezni, ha szükség van rá.

Ha különben elő is fordul valamelyes hanyagság, mulasztás, hiszen több száz főnyi a személyzet maga — ebben a dologban nincs tréfa, még a gyakorlatok is a legkomolyabban mennek.

Hogy tényleges veszélynél hogyan menne a dolog, azt szívesen — nem tudom. Ezt nem élvezhettük.

De ha az utasok részéről zavar vagy pánik nem gátolja a munkát, a megszokott beosztást, a fegyelem és az angolnak már gyermekkorában kifejldődő faji, közmondásos flegmája biztos garancia arra nézve, hogy a legnagyobb szerencsétlenségben is a lehetőségig tökéletesen működjék az egész mentési összmunka.

KÉPEINKHEZ.

A főváros új kenyérgyára.

Évek óta tartott már a panasz a fővárosi pékek ellen, hogy daczára a közelmúlt években való közepes, jó, sőt kiválóan jó gabonaterméseknek, a sütemények és kenyér árát egyre-másra emelték. Egy darabig csak sikerült elhíttetniök a fogyasztó közönséggel, hogy elébb a malmok kartellje folytán beállott lisztdrágaság, majd a munkások bérének emelkedése okozta a birtelen és indokolatlanul látászó áremelkedést, a közönség azonban végre is rájött, hogy ezek az állítások nem fedik teljesen a valóságot, mert a pékek csak emelni tudták az árakat, de mikor árcsökkenés mutatkozott a gabona és lisztáraknál, azt figyelembe se vették, sőt nemcsak megmaradtak a régi felemelt árak mellett, hanem újabbak és újabbak emelték azt teljesen indokolatlanul annyira, hogy a fővárosi szegénysorsú munkásnép már alig volt képes keresetéből csak a kenyérszükségletét fedezni.

A közvélemény végre is felzúdult a pékek ellen s a hatóság közelbélésést követelte. Ennek hatására, most három éve, a főváros közlelmzési osztálya komolyan kezdett foglalkozni ama, már évekkal előbb felvetett eszmével, hogy hatósági kenyérgyár létesítésével vet gátat a túlságos visszaélésnek. A tervezetés azonban lassan haladt előre, mert a pékek, mint már előbb, ezuttal is mindent elkövettek, hogy a kenyérgyár létesítése elé akadályt gördítsenek. Ezuttal azonban hiábavaló volt minden törekvésük, mert a fővárosi tanács határozata alapján a kenyérgyár építésébe belesogtak és a X. kerület Százados-ut és Juranits-utca sarkán, folyó évi augusztus havára felépült a fővárosi kenyérgyár gyönyörű s a legmodernebb sütőipari géberendezéssel ellátott épülete és augusztus 23-án működésbe is hozott. A kenyérgyár napi 25.000 kgr. kenyér előállítására van berendezve, de mivel ez a termelés, a nagy kereslet mellett, csak alig egy nyolczad-részét fedezi a főváros napiszükségletének, kibővíthető és bizonyára ki is bővítik úgy, hogy naponta 50—60.000 kgrmmot is előállíthat.

Hasábokra terjedne cikkünk, ha a kenyérgyár remek berendezését részletesen ismertetni akarnók, terünk azonban ezt meg nem engedvén, a jelen számunkban közölt képekben egyes géprészletek bemutatása mellett, csak annyit jegyzünk meg, hogy a kenyérsütéshez szükséges összes munkálatokat gépek végzik; — s hogy a gyár háromféle, és pedig fehér, félbarna és barna kenyéret állít elő és 10 fillérral olcsóbban árusítják kilóját a pékek hasonló elnevezésű kenyérénel. A hatósági kenyér tehát jóval olcsóbb s e mellett — a mi a fő — sokkal izletesebb és tisztább is a pékek által előállított s csak közönséges gyurmánynak tekinthető kenyérenél s így a fővárosi szegénysorsú munkásnép elég olcsó és izletes táplálékhoz jutott.

HIREK.

Osztokodó cigányok. Szép Lajos és Papp György III. csendőr ez. őrsvezetőkből állott beremendi őrsbeli járőr, szeptember 5-én, rendezés szolgálatközben Baranyamegye Oldi községben, a déli órákban előírt nagypibenő megkezdése alkalmával, Margit József kisbírótól tudomásul vette, hogy a község határában fekvő erdő szélén kóborzó cigányok tanyáznak. Járőr az értesítés vétele után, megkezdett nagypibenőjét félbessakítva, a cigányok felkutatására indult s az erdő óvatos leportyázása után,

annak a déli sarkán elterülő tisztáson két legelésző lóra és egy kocsira, majd a tisztástól mintegy 50—60 lépésnyire egy pár bokorral fedett helyen, egy-egy batyu mellett ülő és azoknak tartalmán osztokodó négy cigányra bukkant. Járőr a cigányok megfigyelése után, a bokrok által fedett helyről a tisztásra lépve, a cigányok felé haladt, ezt a cigányok észrevéve, felugráltak és a mellettük beverő botokat felkapva, támadó szándékkal a járőr felé indultak, majd pedig a midőn a járőr segyverét lökészbelyzetbe véve, őket a törvény nevében megállásra hivta fel, birtelen visszafordultak, botjaikat eldobták s mindegyikük egy-egy batyut ragadva, az erdő mellett árkon átugrálva, gyors iramban az erdőtől mintegy 200 lépésnyire levő kukoriczsa felé menekültek. Járőr utánuk futva, a megállást célzó ismételt eredménytelen felhívás után ellenük egy-egy lövést intézett, a mely lövések után az egyik cigány batyuját eldobva, jobb karjához kapott és úgy menekült tovább. Erre a járőr mindkét tagja egy-egy lövést tett, mely lövések közül a Szép őrsvezető az egyik cigányt leterítette s míg Szép őrsvezető az általa meglőtt cigány őrizetére visszamaradt, addig Papp ez. őrsvezető a menekülő bárom cigányt tovább üldözve, azokra még két lövést tett, a mely lövések egyike eredménytelen volt, másika azonban az egyik cigány fejét érthette, mert az a lövés pillanatában batyuját szintén eldobva, fejéhez kapott és úgy menekült két társával együtt a már elért kukoriczsaiba. Papp ez. őrsvezető ekkor a további üldözéssel felhagyva, a cigányok által eldobált batyukat összeszedte és járőrtársához visszatért s azzal együtt a tompon lőtt Kolompár Józsi veszélyes kóborcigány sebét bekötözte. Ezek után járőr a kocsit és a batyukat átkutatta s azokban 44 drb. vállkendőt, 77 drb. fejkendőt, vásznakat, zsákokat, lisztet, süvegczukrot, szappant, mazsolaszőlőt, kopasztott baromfit és trafikdohányt talált, a mely tárgyak kétségen kívül valamely, esetleg több bolti betörésből származnak. A kutatás után járőr az időközben odarendelt előfogaton a sebesült cigányt a lopott tárgyakkal együtt Beremend községbázához szállíttatta, hol a sérült cigány, az ott nyert orvosi segély daczára, éjjeli egy óraker belső elvérzés következtében meghalt. Az elmenekült bárom cigány és a lopott tárgyak tulajdonosai után a nyomozás folyamatban van.

Ellenszegülések. Kovács József inkei őrsbeli próbacsendőr szeptember 3-án éjjel 12 óraker, a somogyi Pát községben Nétmet József ellenszegülő ellen, annak könnyű sérülésével végződő szurony-segyvert használt. — Tausz Joáchim csikmenasági őrsbeli csendőr, szeptember 5-én éjjel 1/11 óraker Csikmenaságon Dániel Sándor ellenszegülő ellen, annak súlyos sérülésével végződő szurony-segyvert használt. — Malinovics József dunaszerdabelyi őrsbeli csendőr, szeptember 5-én este 1/8 óraker Dunaszerdahelyen Bartal Lajos ellenszegülő ellen, könnyű sérüléssel végződő szurony-segyvert használt. — Mihály István csendőr, szeptember 6-án este 1/10 óraker a nyitrai megyei Verbózon, Maczkovics János ellenszegülő cigány ellen, könnyű sérüléssel végződő szurony-segyvert használt. — Horváth István III. dunszoki őrsbeli csendőr, szeptember 6-án a pest-pilis-solt-kiskunmegyei Fajsz községben, szolgálatközben Kiss József ellenszegülő ellen, ki a csendőr jelszavainórját is laszakította, könnyű sérülést eredményező kardsegyvert használt. — Végül Varga János ogyiregházai őrsbeli ez. őrsvezető, szeptember 6-án délután bárom óraker a nyiregházai vasuti állomásnál, Mokanszki Pál ellenszegülő királytelki lakos ellen, könnyű sérülést okozó kard- és szurony-segyvert használt.

KÜLÖNFÉLÉK.

A kutyabetegség. Herczegovinának és a dalmát partvidékeknek az a sajátsága, hogy a vidék természeti szépségeit felkereső idegenek számára az ottartózkodás az első napokban nagyon kellemetlen, a minék az oka az, hogy — leginkább a klíma következtében — az egyes vidékeken speciális betegségek uralkodnak, a miken az idegének feltétlenül át kell esnie. A betegség első jele a nagyfokú láz, a melyet nemsokára izom és főfájás követ, a mivel a test teljes bágyadtsága jár együtt. A gyengébb embert különösen megviseli a baj, az arc megdagad és kivörösödik, a szemgolyón vörös csíkok jelentkeznek, étvágytalanság és álmatlanság következik be. Elviselhetővé teszi ezt a betegséget az a körülmény, hogy erejéből hamarosan veszít és gyorsan el is múlik. A nép kutyabetegségnek nevezi ezt a bajt, még pedig azért, mert az ember kutyául érzi magát. Az úgynevezett «kutyabetegség» okául eddigelé általában, a köznép pedig még most is a klímaváltozást és az életmódbeli különbséget okolja, mint azt bárom katonaoorvos kiderítette, a betegségnek egy-két milliméter nagyságú légy, a «Plebotomus pappatasii» az okozója és róluk a betegség a pappatasialáz elnevezést kapta. A legyek csak éjjel veszedelmesek, mert a sötét tartózkodási helyeket szeretvén, nappal sötét résekbe és szőnyegekre alá rejtőznek, éjjel pedig előbujnak, veszedelmére az alvó embereknek. Csipésük okozza a betegséget és az ajtók és ablakok gondos zárásával lehet ellenük legsikeresebben védekezni.

Papirosevők. Hogy egyes gonosztevők végső szükségben, a bizonyítékok eltüntetésére végett egész okiratokat és leveleket nyelnek le, az nem ritkaság. Megesik az ilyesmi becsületes emberekkel is. Így — írja egy angol folyóirat — Biron svéd tábornoknak az a követésére nem épen méltó szokása volt, hogy szeretett apró pergament darabokat rágicsálni. Ezért a szokásáért egyszer keservesen meglakolt, mert tévedésből egy fontos aktát kebelezett ekként be, miért is utóbb száműzetésbe kellett mennie. Oldenbúrger tizenhetedik századbéli író is evett papirost, de nem a maga jószántából, hanem kényszerűségből. Az egyik munkájában kíméletlenül lebirált néhány német fejedelmet és e miatt büntetésből arra ítélték, hogy művének inkriminált fejezeteit egye meg. Hasonlóan járt Grimoarban Vilmos benzés szerzetes, a kit rendfőnöke levéllel Visconti Barnabó herceghez küldött. A herceget a levél tartalma nagyon feldühösítette és haragjában megparancsolta a szerzetesnek, hogy a levelet nyelje le. A furcsa eledel nem ártott meg a szerzetesnek. Később ő került a pápai székbe V. Urbán néven és sok érdemet szerzett a tudományok meg a művészetek ápolása körül.

Patkányok a színházban. Az egyik kis párisi színházban nagy rémületet okozott néhány patkányraj megjelenése. A tánc- és éjjeli mulatóbelyiségeiről ismert Place Clichy közelében egy évtized óta egy lóvágóhid volt, a mely nemrég csödbe jutott a így lerombolták. A szomszéd házak lakói már régóta panaszkodtak, hogy rettenetesen elszaporodtak a patkányok, a melyeket a lóhús szaga csalogatott arra a vidékre és a csatornákon vándoroltak át a lóvágóhidig, a hol a szomszédos házak pinczéiben ütöttek tanyát. A rendőrség tehát elhatározta, hogy kifüstöli ezeket a kellemetlen állatokat, a melyek különösen az asszonynépség előtt bírnak csekély rokonszenvvel, de a kívánt eredményt nem érték el,

mert a patkányok bizony nem döglöttek meg, hanem egyszerűen tovább állottak egybázzal. Úgy látszik, hogy különösen a Boulevard Clichy épült kis színház nyerte meg a tetszésüket, mert ott óriási seregekben vertek tanyát. Sőt egy előadás alkalmával, a mely csaknem telt ház előtt folyt le, még a színpadon is megjelentek, a hol nem várt hatást kellettek. Egy szentimentális lovagtörténetet játszottak, a mely még mindig nagy vonzerővel bír Páris külvárosaiiban és az egyik főszereplő épen a sülyesztőre állott, hogy eltűnjön a mélységbe. Már csaknem elcsülyedt, a mikor borzalmas ordításban tört ki és görosös igyekezetet fejtett ki, hogy előbujjon a sötétségből és kimászson a színpadra. Szokatlan igyekezete eleinte nagy derűtséget keltett a nézők körében, ez azonban csakhamar elbalt, a mikor azt a nagy zajt hallották, a melyet a felriasztott patkányok okoztak, a melyek seregestül hagyták el a sötét oduikat és a sülyesztő nyílásán át a színpadra zúdultak. A szokatlan világozságtól és a fénytől megvakítva, néhány pillanatig pislogva állottak, aztán a nagy néptömegtől megriadva, futni kezdtek minden irányban. Ez volt a jel az általános kavarodásra. Az asszonyok sikoltozva ugrottak fel helyükről, a gyermekek sírni kezdtek, a férfiak pedig — kifutottak. A patkányraj egy része a kulisszák mögé menekült, más része a zenekarba ugrált és mindenféle sikitás és jalkiáltások hangzottak. Szerencsére a színház olyan kicsiny és oly sok kijárata van, hogy a tömeg hamarosan künn volt az utcán és néhány apróbb sérüléstől eltekintve, komolyabb baj nem történt. Egyelőre azonban ebből a váratlan vendégszereplésből nem háramlott semmiféle kár a színházra, mert a gyorsan eltávozott látogatók között egyiknek sem jutott eszébe, hogy visszamenjen a jegy áráért, a mi különben hiábavaló fáradtság lett volna, mert a pénztáros sem tartozik a bősök közé és ő volt a legelső, a ki futva bagyta el kis fülkáját.

A konstantinápolyi kutyák. A kutya még ma is egyik nevezetessége a török fővárosnak, a melynek kiváltképen a galatai hidon túl eső részében érzik magukat otthonosan. Számukat még ma is mintegy negyvenezerre becsülik és csaknem valamennyinek rőt, vagy rozsdabarna színű a bundája. A gyalogjáró királyai ezek a kutyák, a kocsinton ugyanis a kocsik elöl nem igen szeretnek kitérni, azért bát a gyalogjárót tartják megszállva, a hol az emberek inkább kikerülik, semhogy pibenésükben megzavarják őket. A hulladékokból élnek, a mit a törökök nagy mennyiségben dobálnak, szórnak ki az utcákra s ezzel a közegészségügynek megbecsülhetetlen szolgálatot tesznek. Ezek a kutyák — ha lehet mondani — kommunista elvek szerint élnek. Minden kommunista-szövetkezetnek megvan a maga külön városrésze, e városrészeknek a pontos határai. A kutyák sohasem lépnek át a másik szövetkezet határára, hanem beérik a maguk országával, mert a batársértést az ellenfél szigorú büntetéssel sújtja: a hivatlan vendéget a derék kutyabazafiak szétmarczangolják. Egyébként, ha békében hagyják őket, a világ legszelidebb lényei ezek a kutyák. Mindenkit, a ki csak egy darab kenyeret nyújt nekik, jóbarátnak tekintenek, s ha máskor találkoznak vele, bálásan simulnak bozzá és megnyalják a kezét. Éjjel a legjobb házőrző a török kutya. Egy angol társaság egy ízben fölajánlotta a törökök kormányának, hogy adjon nekik engedélyt a kutyák összefogdosására és ezzel szemben félmilliónyi kárpótlást ígért a nyerendő kutya-kölyökért. Az angol ajánlatot azonban visszautasították.

Az iszákosság Angliában. 1231 üveg whisky az évi szükséglete minden jórú átlagos angolnak. Ezt a számot egy angol statisztikus állapította meg abból az alkalomból, hogy állami bizottságot szándékoznak szervezni Angliában annak ellenőrzésére, hogy csak valódi whisky kerüljön forgalomba és ne hogy kelet-porosországi burgonyaléből készült mesterséges italt adjanak Albion fiainak valódi whisky gyanánt. A legutolsó hivatalos adatok szerint Nagy-Britanniában és Írországban egy év alatt 32.486,958 gallon (egy gallon 83 liter) whiskyt fogyasztottak el, míg a lakosság száma a legutóbbi népszámlálás adatai szerint 43.661,092 lélek. A gyermekek és asszonyok, bár az utóbbiak közül nem egy van, aki nem veti meg a jóféle whiskyt, úgyezintén az absztinensek leszámításával fenmarad az illető statisztikus számítása szerint 3.165,153 férfi, akik az előbb említett szeszmennyiséget elfogyasztották. A statisztikus egy gallonra 120 üveget számít és így jött ki egy angolra évenként 1231 üveg whisky.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kérésüket nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennélfogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdezősködéseknek eleje vétessék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Kalfusz pénzügyőr Ujzichyfalva. Ha a csendőrséghez közvetlenül, vagyis azon nappal lép át, a melyen a pénzügyőrségi szolgálattól felmentetik, akkor eddigi szolgálati ideje az 1885. XI. tcz. értelmében esetleges nyugdíjazásánál be fog számíttatni. Törvényjavaslatról nincs szó. Levelezőlapot lapunk javára felhasználtuk.

J. M. Annak oka abban rejlik, hogy egyik kerületnél nagyobb a fogyaték, mint a másiknál. 2. Nem eredményozne semmit, a mellett még mogrovásnak is kitheti magát, mert kérelme — mint azt különben Ön is nagyon helyesen mondja — katonátlan volna. Csak türelem, mindennok eljön a maga ideje.

Csikvármegye E. J. Illetékes helyről nyert információ szerint kérelme már kedvező elintézését nyert.

N. J. Pontos időadatok hiányában a napot nem mondhatjuk meg. Azon nappal illetékes, a molyen tizenkettedik tényleges szolgálati évet betöltötte. Ezen nappal van igazolványra is igénye. Próbaszolgálatra már 11 övi és hat havi tényleges szolgálati idő után mohet. Kérvényéhez csak az iskolai bizonyítvány csatolandó, a többi okmányt már a szárnyparancsnokság hivatalból csatolja.

26. Attól függ, vajjon a menetlevél oda és visszautazásra lett kiállítva? Igouló esetben az utazás csak a bevonulás napjával nyert befojezést, ellenesetben azonban az oda- és visszautazásra külön-külön állítandó ki a menetlevél s az utazásiköltségek két részletben számolandók ol. Mindkét eljárás helyes és szabályszerű.

J. csendőr Ürmény. 1. Véleményünk szerint az örs iroda-átalányából szorzenid be. 2. Az az igényjogosultna van bizva, milyen lakást bérel magának. Ha marad valami a lakérváltásból, azt a kincstárnak visszatéríteni nem kell.

Jövedéki kihágás. Helyesen fogja fel az ügyet.

HIVATALOS RÉSZ.

Örsfelállítás.

A m. kir. III. számú csendőrkerület egi szárnyának területén, Egercsehi köszénbányatelepen, 1909. évi szeptember hó 3-án egy öt főből álló gyalogörs állított fel.

Örsáthelyezés.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület beregszászi szárnyának gergelyi örese, 1909 szeptember 1-én Vásárosnaményba helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsege folyó évi augusztus 23-án Bad Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben *megenjedni* méltóztatott, hogy:

besenyei László Albert ezredes, a m. kir. VII. sz. csendőrkerület parancsnoka a *bolgár katonai érdemrend középkeresztjét* elfogadhassa és viselhesse.

Áthelyeztetett:

1909 szeptember 1-ével:

Földvárszky Pál, IV. számú csendőrkerületbeli hadnagy, beregszászi szakaszparancsnok, hasonló minőségben ugyanazon csendőrkerületben: Ungvárra a 2. szakaszhoz.

Várakozási illetékekkel szabadságoltatik:

Geyer János, m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli százados, a megejtett felülvizsgálat alapján mint „jelenleg szolgálatképtelen”, 1909 szept. 1-étől számítandó egy évre.

Választott lakhely: Dévény.

Okiratilag megdicsértetett:

A m. kir. bonvédelmi miniszter ur által:

a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Patakfalvi Mihály járásörmester, 23 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítésében tanusított állandó szorgalmáért, eredményes tevékenységeért és példás magatartásáért.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Nagy Lajos ozimzetes örmester 1909 augusztus hó 24-én;

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:
Tóth János I. csendőr cz. őrsvezető, 1909 szeptember 15-én és Kárpáti József cz. őrsvezető 1909 szeptember 14-én.

Előléptetett:

1909 szeptember 1-ével:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:
az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:
Vas József csendőr, *csendőr címzetes őrsvezetővé.*

Névváltoztatás.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Muntyán György cz. őrsvezető vezetéknevét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909. évi július hó 26-án 97,892/VI-a. számú engedélye alapján „Györfi”-re változtatta.

Tolvaj István próbacsendőr vezetéknevét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909 július 26-án 97,891/VI-a. szám alatt kelt engedélye alapján „Tolnai”-ra változtatta.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:
Szimajster János csendőr vezetéknevét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909 július 22-én 88,576/VI-a. szám alatt kelt engedélye alapján „Szapári”-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Tóth Antal II. cz. őrm., Lázár Máriaival, 1909 aug. 15-én, Hódmezővásárhelyen.

Baráth István cz. őrm., Maczák Judittal, 1909 aug. 9-én, Békéscsabán.

Jenei József cz. őrsv., Joszt Margittal, 1909 aug. 3-án, Nagytarakon.

Kopacz Áron cz. őrsv., Tüssing Karolinnal 1909 aug. 9-én, Szákulon.

Lázár Sándor cz. őrsv., Kecskeméti Juliannával, 1909 aug. 21-én, Czepléden.

Zsarkó Imre csendőr, Popeszku Máriaival, 1909 aug. 8-án, Ruszka-bányán.

Varzsák János cz. őrm., Greiner Margittal, 1909 aug. 30-án, Pancsován.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:
Bükfa József őrsv., Soós Rozáliával, 1909 aug. 18-án, Rumban.

Imre József cz. őrm., Tóth Máriaival, 1909 aug. 19-én Siklóson.

Gelencsér Ferencz cz. őrsv., Szakács Juliannával, 1909 aug. 3-án, Bölcskén.

PÁLYÁZATOK.

Egy főfegyőri állás a váci kir. orsz. fegyintézetnél. Fizetés 1000 korona. Lakpénz 240 korona. Naponként 84 dekagramm kenyér. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a váci kir. orsz. fegyintézet igazgatóságához 1909. szept. hó 26-ig.

Egy irnoki állás a nagyajtai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, 6 havi próbaszolgálat igazolása. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a kúzdívásárhelyi kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi október hó 1-ig nyújtandók be.

Egy hivatalozgalmi állás a zombori m. kir. pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 320 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a zombori pénzügyigazgatósághoz 1909 szept. 26-ig.

Egy utbiztos állás Sáros vármegyénél (bártfai kerület). Kezdeti fizetés 1100 korona. Lakpénz 250 korona, irodai és utazási mellékilletmények. Magyar nyelv szóban és írásban, tót nyelv ismerete. Kérvények Sáros vármegye alispánjához, 1909. évi szeptember hó 25-ig.

Egy járási járulnoki állás az ivaneczi kir. járásbírósnál. Fizetés 1400 korona. Megfelelő lakpénz vagy természetbeni lakás. Horvát nyelv szóban és írásban. Kérvények Vasvármegye főispánjához 1909. évi szept. hó 30-ig.

Egy irnoki állás a kassai kir. törvényszékénél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a kassai kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi szeptember hó 22-ig.

Egy hivatalozgalmi állás a gyergyószentmiklósi kir. járásbírósnál. Fizetés 600 korona. Lakpénz 200 korona. Ruhailletmény 100 korona, esetleg természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a csikszederadi kir. törvényszék elnökéhez 1909. szept. 24-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Szives tudomásul, hogy Honv. miniszter ur önagyméltósága által legújabbán kiadott körrendelet szerinti Közgazdálkodási pótlékban jelzett összes nyomtatványok és könyvek, teljesen a hivatalos minták és utasítás értelmében készítve, füzetekben valamint külön ívekben is, raktárunkon már készen kaphatók. Kérjük b. rendeléseiket.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-hizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

A csendőrségi szolgálat rendes és rendkívüli viszonyok között.

Írta: tordai Sándor László csendőrszázados.

Hazánkban a csendőrség rendes körülmények mellett is különböző viszonyok között teljesíti feladatát.

Önként következik tehát, hogy a csendőrségi szolgálat irányításánál eme viszonyok rendes körülmények között is állandó mérlegelés tárgyát képezik, mert hazánk viszonyai rendes körülmények között is a helyi, megélhetési viszonyoktól, a lakosság sajátos tulajdonságaitól függenek, ez utóbbinál ismét az illető egyéniségek többekévébő egymáshoz hasonló vagy egymástól elitűtő véralkatu, társadalmi vagy politikai hajlamai, sőt nemzeti-egisi törekvései követelnek figyelembevétel.

Eme rendesnek nevezett körülményeket tehát annyi-féle ok befolyásolja, hogy az előforduló esetek ritkán hasonlítanak egymáshoz és mondhatni minden egyes esetben külön intézkedést igényelnek.

A csendőrségi szolgálat ugyanis az ország területén előforduló kisebb-nagyobb felügyeletet, közreműködést vagy nyomozást igénylő törvénytűtő vagy azt fenyegető eseteknek a törvény korlátai közé szorítása és lebonyolításának láncozatából áll és még nyugodt viszonyok között is állandó harcrot jelent, melyet az ország nyugalma és törvényeinek épségben tartása érdekében járőreink gyakran életük veszélyeztetése mellett fegyverrel is megvívni kénytelenek.

Ha e viszonyokat most mégis rendeseknek nevezem el, csak azért teszem, mert a csendőrséget érdeklő esetek lefolyásukban jobbara helyi jellegűek és béke idején az ország belterületén jobbara külső befolyások nélkül keletkeznek, vagy olyan európai, illetve nemzetközi eszmeáramlatok hullámaiként mutatkoztak, melyek hatása elűt elzárni vagy annak káros következményeiről lakosságunk érdekelt részét kellően felvilágosítani valamely okból módunkban nem állott e így a fennálló törvényekkel helyezkednék ellentétbe, ha csendőrségi közbelpés által idejében meg nem akadályoztatnák.

A közelmúlt eseményei azt bizonyították, hogy eme rendesnek nevezett viszonyok törvényellenes eseményei vagy mozgalmi rendkívüliekké nőhetnek, ha helyi jellegű általánossá kezd válni, ha azokat az ország bel-

területén kívül eső mozgató erők indítják és fejlesztik, vagy végül, ha a nemzetközi eszmeáramlatok rosszindulatu és törvényfelforgató czelek szolgálatában az általános rend és biztonság megbontásával fenyegetnek.

Kissé szokatlan, de házagot vélek pótolni, ha eme rendkívüli viszonyokkal is foglalkozom, mert a magyar királyi csendőrségnek az ország belrendje és nyugalma feletti őrködés lévén feladata, eme viszonyokkal is kötelességünk megbarátkozni, nehogy egyszer azok készületlenül találjanak. Rendes viszonyok között is népünk erkölcsi és szellemi fejlődését, megélhetési viszonyait, egyes osztályainak, illetve rétegeinek magatartását, a mozgalmakra okot adó körülmények eredetét, czeját általūdó figyelemmel kell kísérnünk.

A helyenkint szokatlanul elszaporodó bűnesetek okát ép úgy kutatnunk kell, mint példának okáért egy általános jellegű munkásmozgalom rugóit, hogy egy keletkező bajnak idejekorán elejét vehessük. Csak egy helyi jellegű nagyobb rendezavarás megfűkezése is számtalan ember életébe kerülhet és milliókra menű károkat okozhat.

Számba kell vennünk tehát legénységünk létszámát, testi és szellemi képességét, felszerelését. Fontolóra kell vennünk az adott viszonyokból eredhetű esbetségeket, hogy fellépésünk eredményét minél sikeresebb alapokra fektethessük, mert a csendőrségi szolgálatban nincs visszavonulás, csak siker vagy elmulás, ez a mi kisárólagos specialitásunk.

Mennyivel fokozottabb mérvben van arra szükség, hogy mindezeket a körülményeket fontolóra vegyük és figyelemmel kísérjük, ha rendkívüli viszonyokról lehet szó!

Am a feltevést, hogy ilyenekre nincs esidőszerint kilátás, hogy a csendőrség kilép működése keretéből, ha ilyenekkel foglalkozik és azokra előkészülni igyekszik: nem tartom indokoltnak, mert hogy épen példával éljek: hadseregünk is folyton gyakorlatoz, valamennyi állam folyton fegyverkezik, pedig esidőszerint háborura sincs kilátás. De még egy badjárat esete sincs a csendőrség működésének keretén kívül, mert részben a badsereghez beosztva, nagy részben pedig az ország belsejében teljesít nehezebbnél-nehezebb szolgálatot még jóval előbb, mint a hadsereg működését csak meg is kezdte volna.

Villamos és gőzerűre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszertűszi. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezmbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfűvő-hangszer, húr, sít, míg **Romónyi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és Kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön külön árjegyzék kerendű.

Csak Szerbiának Bosznia Hercegovina annexiója alalmával tanusított ellenséges magatartásából a szerb határszélen és szomszédos magyar területeken szükségesnek bizonyult elővigyázati rendszabályokra és intézkedésekre kell rámutatnom, hogy fenn kifejtett indokaimat még teljesebbé tegyem.

Épen ezért az ilyen rendkívüli viszonyokat fogom tehát a továbbiakban tárgyalni, hogy a csendőrség ily esetekben követendő magatartására is némi világot vessek.

Mindjárt az annexió idején történetekkel kezdem, melyeket úgy, a mint itt-ott hallottam, vagy olvastam, röviden leírok, hogy később azokra is hivatkozhasam.

Múlt év őszén és folyó év tavaszán Szerbia, mint ismeretes, Magyarország-Ausztria ellen támadó hadviselésre készült.

Titkos kémei és ügynökei bejárták hazánknak vele szomszédos területeit és szerblakta falvait, városait, ott a háboru rémségeit, a tőlük átjövő bandák és csapatok kegyetlenségeit ecsetelve, izgalmat és maguk iránt rettegést kelteni igyekeztek.

A magyar alattvalókat megfélemlíteni, közöttük maguknak különféle kedvezményes ígéretekkel támogatókat, hirtivőket és árulókat szerezni, a szerbajku lakosságot lázadásra, rendbontásra bírni volt céljuk, hogy ezek aztán adott jelre rablás és gyilkolással kezdve működésüket, a szerb csapatok esetleges bevonulását elősegítsék.

Kétségtelen, hogy a magyar állam ilyen aknamunkát tétlenül nem nézhetett, s így a veszélyeztetett területek alig 7—800 főnyi csendőrségi létszáma mintegy 2500 főre emeltetett fel, megfelelő intézkedés tételét Horvát-Szlavonországok területén is.

A csendőrségi járőrök és erősebb osztagok tisztjeik vezetése alatt állandó portyázásban és folytonos készenlétben töltötték a válságos időket, szemmel kísérve és felügyelet alatt tartva minden gyanus idegent és a nép magatartását, hogy az esetleg keletkező bajokat már idejében orvosolni lehessen.

Ezalatt Szerbiából nagy badikészülődés híre szállt világgá. Öregek, ifjak, férfiak, nők a hadseregbe leendő felvételre jelentkeztek, hol katonai kiképzésben részesültek, bandákat alakítottak, Oroszországból önkénteseket toborozni ügynököket küldtek s a jelentkezőket tömegesen szállították Szerbiába, hogy felszerelve hadba állíthatók legyenek.

Szerbia eme viselkedése már az annectált tartományokra való tekintettel sem volt figyelmen kívül hagyható s így megfelelő katonai intézkedéseket, a tartaléknak behívását s a magyar-osztrák csapatoknak kellő számban a veszélyeztetett területre foganatosított összpontosítását eredményezte.

Ily hangulat és készülődés tartotta magát mindaddig,

míg Szerbia diplomáciai uton meg nem győzetett, hogy igényei minden jogos alapot nélkülöznek, erőszakolt támadó harcra pedig reá előreláthatólag végzetes kimenetelű lehet, mi aztán a hadi készülődés abbanhagyását és a rendes viszonyok visszaállítását eredményezte.

A hadi állapot vagy nyelvünkön nevezve, mozgósítás még hem jelent háborut; a hadjáratok megindítását rendszerint hadüzenet előzi meg, addig egy állam rendes csapatai az idegen állam területét ellenséges szándékkal csak különleges indokok alapján lépik át.

Az újabb hadjáratokban alkalmazni szokott bandák zöme azonban rendszerint nem tartozik a rendes csapatok közé s vállalatait legtöbbször ezektől függetlenül és jobbára haszonleső célból rablás, gyújtogatás, gyilkolással saját felelősségére, illetve bőrére bajtja végre, így betöréseivel már a hadüzenetet, vagy mozgósítást megelőzőleg is elég rendzavarást és pusztulást idézhet elő.

Eme bandák szervezetét, felszerelését és tagjainak képességét megismerni tehát csendőrségi szempontból sem csekély fontosságú dolog, mert ezeket feltartóztatni és megsemmisíteni Magyarországon elsősorban a magyar csendőrségnek lett volna vagy lenne feladata.

Guillaume Árpád m. kir. honvédszázados, a „Magyar Katonai Közlöny” április havi számában „Portyázó csapat és portyázó vállalatok” ezime alatt igen érdekesen ismerteti ezeket s a következő sorokat ezen, reánk nézve is becses értekezés szövegéből főbb vonásaiban az alábbiakban jegyzem ide:

A lefolyt mozgalom esetei bizonyítják, hogy nemcsak Bosznia-Hercegovina, de Magyarország területei is veszélyeztetve voltak.

Ismerjük azokat az intézkedéseket, melyeket Szerbia egész nyíltan köztudomásra hozott és melyeket nemcsak saját országának megvédésére akart alkalmazni, hanem arra is, hogy a nyugodalmas bosnyák nép rémitésével és ehhez hasonló erőszakoskodásokkal a harci állapotot és az izgalmat az idegen területre vigye. Hiszen a régebbi felkelések és az ezeket követő kisebb harcok és rablóvállalatok idejében a megszállott tartományok „junak”-jai, vitézei, rendszerint a szomszédos országok területéről törték be és szorongattatásuk esetén ugyancsak Montenegróba és Szerbiába léptek át, hol mindenféle támogatásban részesültek.

Szerbia a macedón bandavezérek által szabadcsapatokat szervezett.

A szervezőkből a szervezetre is következtethetünk és bár nincs erről hivatalos és megbízható értesülésünk, mégis valószínű, hogy a Macedóniában divó rendszert honosították meg.

A szervezet két részre oszlik: a működő csapatra és a segítők az ellenség földjén, hol vallási, politikai és ha zonos alapon pártbiveket toboroznak.

A legjobb órák,

Iegszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábig, ugy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészánál Szegeden,
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

A király és a német császár a morvaországi hadgyakorlatokon.

A morvaországi hadgyakorlatokról.

Most már tudjuk, hogy az idegen, gyanús szorhok mit kerestek itt: párhiveket, kik szükség esetén a hőtörő bandákat segítették volna.

Azt is tudjuk, hogy erre becsületes szerbajku lakosságunkat vallásuk egyenlőségére, nemzetiségük azonoságára és nagy jutalmak ígéretésével igyokoztak rábeszélni. Nem hiszem, hogy valami fényes eredményt jártak utjokat, de menjünk tovább.

A Macedónia területén folytatott bandajáratoknál a következő rendszer divott:

a) *A segítő szervezet.*

A bolgár exarchatusnak, a bolgár orthodoxia Konstantinápolyban székelő fejének (tehát a konstantinápolyi bolgár főpapnak) joga van Macedóniába a bolgár iskolák számára tanfelügyelőket kiküldeni; ezek a viszonyokkal ott megismerkedtek és alkalmas egyéneket, nagyjórészt pópákat és tanítókat toboroztak a bolgár eszme számára. (Itt megjegyzem, hogy Macedónia jelenleg török fenhatóság alatt áll.) A toborzott egyének titkos egyesületbe álltak össze: tíz ily egyesekből egy tizedes — deszotnik — alá tartozott; tíz deszotnik számára századost — aztotnik — neveztek ki. Ezek helyi bizottságok, kerületi és villalet bizottságok alá helyezték, melyeket egy központi iroda vezetett.

Az egyes bizottságok nem ismerték egymást, költségeiket külön, erőszakkal, terrorizmussal behajtott adók és zsarolások által fedezték, melyeknél a ma is oly nagy szerepet játszó kemény bojkottnak volt nagy szerepe.

Ez a segítő szervezet egész Macedóniát behálózta és arra szolgált, hogy a banda, mely néha 6—8, néha 20—30—40 főből is állt, mindenütt támogatást, élelmet, értesítést találjon és hogy főként a helyi viszonyokat pontosan ismerő megbízható vezetőkkel rendelkezék.

b) *A működő szervezet* alatt a bandák és tagjai értettek. A bandát magát, melynek tagjait a „Comité” szóból eredőleg „Komitádai”-nak nevezték, rendszeren holgár tisztek vezették, a csoport magva kiszolgált katonákból állott, bombavető rémtetteihez, a robbanó anyagok helyes használatára képesített egyénekké és egészségügyi személyzettel, sőt orvosokkal is bírt. Ha valamely nagyobb erőt kívánó vállalatra indultak, akkor a helyi szervezet köteles volt a bandát megerősíteni és támogatni; ha a hatósági közegek nyomukban voltak, vagy perlig a célját elérték, akkor a banda széteszlott, a segítőik falvaikba, nyájaikhoz tértek vissza, a banda törzse pedig a sziklás és erdős hegyvidékeken eltűnt, hogy másutt szerepeljen.

Az ilyen bandát tehát körülfogni, megsemmisíteni vagy határozottan üldözni, rendkívül nehéz dolog volt, szakadatlan csapatmozgásokat és igen sűrű csapatelhelyezést követelt.

Ha a szerbek ilyenmü betöréseket terveztek, — mely-

hez egyöbbséget nem sok késég fért, — akkor bizonyos, hogy területünkön segítő szervezetet is kiábrítottak előkészíteni. Rajongó, késéghosszított, elégedetlen és tudatlanságában kolompokat vakon követő elem mindig fog találkozni és a félmítvátság tagjai csak a jelszavakra hallgatván, engedni szoktak a kortások érthető szavainak.

A szerb banda, mint a szerb gyalogság is, vonzódalmos és szokatlan fegyverrel: igen erős hatásvu kezibomblával is el lett volna látva; melylyel azonban csak az ellenségnek kitűnően ható tűz által való távoltartásával, meglapátásoknak a legelőrehelyes figyelom által való meggátlásával és végül, ha lehetséges, még hatótósnabb bomblák alkalmazásával védekezhettünk volna.

A szerb bandák és szerb szabadcsapatok körülbelül egyforma elemekből állottak volna, olyanokból, kik még katonai szolgálatra nem kötelesek és olyanokból, kik már kiszolgáltak; természetesen és valószínű, hogy a banda magvát itt is egyik-másik önkéntes szolgálatköteles, egy-egy késéghosszított vállalkozó tiszti, sőt gyakorlott macedón bandavezér képezte volna. A külföldről p. o. a *Liapessov* orosz tábornok hozta önkéntesek, szerb újsághírek szerint 50,000 fő, — talán két zórustól is nagyobb számú — képzelhetőleg kevés kivétellel nem valami magas színvonalat adtak volna a bandáknak; lett volna köztük kötes, késéghosszított, sőt rabvisolt elem is, mely a télen át kapott csekély állami segély kedvéért állott be azon reményben, hogy a zavarosban halálrahat majd, ha a műveleteket a tavasz megöngedi. A háborúskodásnak ez a módja különben a szerbek véreben van, a hagyományt képviseli, így egészen természetesen tehát, ha ilyen bandák kezdeményezése ott tetéségre és hivekre talált.

Szerbiával állítólag Montenegro is együttműködött volna. A montenegrói szabadcsapat, a banda, vagy mint a hogy odalent nevezik: „Ceta” sokkal komolyabb ellenfél, mert ez tényleg harcvezető emberokból alakult; azonkívül a rokonérzés is nagyobb a montenegrói és a herezegőz között, mint a bosnyák és szerb között.

Ezekkel szemben már drinamenti bajtársainknak akadt volna harcra, még pedig igen nehéz terepviszonyok között, hol a drinamenti erdők és a Karaszt titokzatosága jóval fokozottabb fáradtságot, találóknyságot és elzettséget kíván.

Fejezetek a „Bűnügyi Taktika.”-ból.

Írta: dr. Kármán Elemér, nagyváradi kir. ügyész.

2. Lábnymok.

(Folytatás.)

A lábnymok fontosságát a nyomozások oddigolójáért nem méltányolták eléggé, mert megtalálásukhoz és felhasználásukhoz kevesen értenek. A jelentésekben ritkán fordul elő és ha előfordul, a bűnvádi eljárás számára

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmáskasabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.

Készíté Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

A német császár megérkezése Iglauba.

A király és a német császár kíséretükkel.
A morvaországi hadgyakorlatokról.

kevés értékkel bír. Lopási esetekben olvassuk olykor a csendőri és rendőri jelentésekben, hogy lábnyomok vezetnek a káros házától a gyanúsított lakása felé, de miután ezek a nyomok a megfelelő ismeretek hiányában nem tételnek sem kellő vizsgáldás tárgyává. Sem pedig a rendőri s csendőri közegek többnyire nem ismerik annak a módját, hogy hogyan kell ezeket a lábnyomokat felvenni s így a bünvádi eljárás számára szemléltetővé tenni s értékesíteni, az eljárásban hasznuk sem vehető. Sok esetben pedig egyenesen megtéveszti és veszedelmekbe viheti a bíróságot.

A lábnyomok ismerete mindenekelőtt előkészületet begyakorlást és sok fáradságot kíván.

Nagyon ajánlhatjuk előgyakorlatul azt, hogy a ki ezzel foglalkozni kíván, figyelgesse meg a járása kelése közben elébe kerülő lábnyomokat.

A csendőr járórnek különösen alkalma van arra, hogy szolgálati utja és portyázásai közben, különösen midőn egyik közeégből a másikba megy, a sáros, beharazott vagy poros országúton a lábnyomokat megfigyeli; különböző alakjukat, nagyságukat a lábnyomoknak egymástól való távolságát, megkísérli annak a megfigyelését, hogy a lábnyomok össze-visszaságában melyik ered nagy vagy kis embertől, cipőtől, vagy mezitlábától, nagy szeges csizmától, állatoktól, valamint kocsik, kerekeinek kerékpárnak a nyomait szemléli meg; és ha talál egyes lábnyomokat, amelyek ugyanazon személytől eredőnek mutatkoznak megkísérli azokat, a mennyire lehet, követni. Ezzel az ember bizonyos gyakorlottságra tesz szert a lábnyomok keresésében, amelyet azután a bűnügyek nyomozása közben jól felhasználhat. Azt határozottan mondhatjuk, hogyha az ember így nem gyakorolja magát előre, a nyomozás eseteiben soha nem ér el semmit.

A nyomozás alatt az első szabály: semmit sem rongálni el a lábnyomokból s arra vigyázni, hogy új lábnyomok zavart ne okozzanak. Tehát meg kell akadályozni, hogy a házbéliek és falubéliek azon a helyen ahol lábnyomok található, ide-oda ne járjanak, és a fontosnak látszó lábnyomokat edénnyel, ládával vagy pedig feltámasztott deszkadarabokkal fedni be; szükség esetén elegendő az is, hogy a lábnyomokat addig is, amíg velük tüzetesebben lehet foglalkoznunk, akként biztosítjuk, hogy melléjük kis fácskákat szurunk a földbe. A lábnyomokat nemcsak a helyszin közelében kell keresnünk, hanem a helyszin távolabbi tájékán. A tettes ugyanis rendszerint vigyáz arra, hogy közvetlen a helyszine körül lehetőleg úgy járjon, hogy nyomok utána ne maradjanak, p. o. lábujjhegyen, vagy mint a cigányok szokták: rongyot köt a mezitelen lábára, mikor a beltelekbe hatol; másrészt pedig a helyszin közvetlen közelében azok, akik a tettet felfedezték és azok, akik annak hírére odagyültek az udvart és környékét összevissza bágták. Így tehát ott lábnyomokat, különösen

olyanokat, amelyekből valami hasznunk lenne, nem igen fogunk találni.

Nem így lesz az eset, ha a háznak, kertnek s a házkörül területnek a tájékát figyeljük meg. Gondoljunk arra, hogy hogyan szokott a tettes a tett elkövetése után menekülni. Rendesen nem a házhoz vezető úton old kereket, hanem arra rohan amerre tud. A kerten át és azután be a földekre, tehát a ház mögött és mellett kutassunk nyomok után. Vegyük fel p. o. az esetet, hogy a lopás előtti nap szárazság volt, a lopás éjjelen eső vagy hó esett s a lopás az eső vagy hóesés után követetett el; a háziak aludtak; itt egész kétségtelen, hogyha reggel a nyomozó csendőrök lábnyomokat találtak a kert mögötti gyepűben, azok a tolvajoktól eredtek. Jellemzők lehetnek a lábnyomok, ha a cselekmény éjjel követetett el s így a tettes vagy nem ismerte, vagy nem látta az utat, a melyen menekült, esetleg megfigyelhetjük, hogy a tettes ide-oda tántorgott, köbe, czővekbe, vagy valami bokorba botlott, az utat kcreste és ezért össze-vissza járt-kelt és így járásának a nyomai semmi esetre sem lesznek olyanok, mint azé, aki az utat ismeri vagy pedig nappal jár. Olyan esetekben is jellemző nyomokat fogunk találni amikor a tettes valami tárgyat magával vitt, s azt vagy leejtette, vagy pihenés céljából letette. Ilyenkor még a tárgy lenyomatának alakjából is vonható következtetés. A lábnyom pedig azokban az esetekben, a mikor a tettes valamit cipelt, feltétlenül erősebb, mélyebb és így a megfigyelésre is alkalmasabb lesz. Ha egymást követő lábnyomokat találtunk, azokat követjük, ha más nyomok vegyülnek bele, arról a pont-ról, ahol találkoznak, továbbra keressünk az eredetihez hasonló lábnyom után. Ha a lábnyom megezőnik, jelöljük meg valami pálczikával az utolsó, és keressünk a távolabbi környezetben ismét a nyom után, mert lehet, hogy azon a területen egy darabra a föld felületének sajátoosságai folytán egyes nyomok nem vehetők észre, de utóbb újra előjönnek.

Nagyon jó szolgálatot tehet a lábnyomok megfigyelésénél egy ügyesebb cipész vagy csizmadia, valamint a nyomok keresésénél jó hasznot tesz egy értelmes, tapasztalt vadászember, mert az meg szokta az állatok nyomait figyelni.

(Vége köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A sétatálczáról.

Mielőtt a botdivat- és fényűzési czikké fejlődött, csakie azok jártak pálczával a kezükben, a kiknek erre akár védelem, akár támasz szempontjából szükségük volt, mint például a zarándokok vagy a mesterlegények.

Az idők folyamán azután a bot különböző szimbolikus jelentőségre tett szert. Így a hadvezérek és a magasabb rangú állami hivatalnokok hatalmuk és méltó-

Brucker Győző Nándor és Társa
órás, ékszerész. GYŐR 33. sz.

A m. kir. csendőrségnek ingyen és bérmentve küldöm **500 képpel** ellátott árjegyzékeket. Kedvező feltételek. — Feltétlen tisztességes kiszolgálás. — Csendőrségi megbízható órák 5 évi jótállással.

A király Frigyes főherceggel és a kísérettel.

A király a külföldi katonai attasék közt.

A morvaországi hadgyakorlatokról.

ságuk jelvényeképen botot vittek a kezükben. Az iparoscsébbe tartozók közül csakis a mesterek, a kereskedők közül csakis a főnökök és az idősebb alkalmazottak járhattak bottal. A szertartásmeslerek, portások és ezreddobosok még manapság is hatalmas kormánypálca alakú jelvényt tartanak kezükben. A minnek eredete szintén abban a régi, mindent jelképesen kifejező időben keresendő.

Míg a kard idővel egyre kisebb lett és ma már úgy szólván csak háború idején köszörülnek élesre, addig a pálca, a mely eleinte szintén a hatalmat jelképezte, egyre terjedt és mint keresett divatcikk, alakban hozzáidomult az egyes korszakok izléséhez, IV. Henrik volt az első fejedelem, a ki valódi díszbotot hordott.

Nagy nevezetességre tett szert XIII. Lajos elefántcsont-fogantyúval díszített ébenfa-pálcikája is és XIV. Lajos az ő sokféle botjaival követendő példaképül szolgált az előkelő francia világnak, hogy a művészeket és az ékszerészeket művészi sétatálcák tervezésére és készítésére bizdítsák. A sétatálcza abban az időben a francia nemesség körében nagyon el volt terjedve, úgy, hogy még a bőlgyek is kis, gyémántokkal díszített pálcikával jártak az u'czán és társaságban. A mint manapság egy-egy szép kalap miatt irigykednek egymásra az asszonyok, úgy abban az időtájtban egy-egy aranyfogantyús sétatálczika okozott irigységet és álmatlan éjszakákat a directoire-korabeli szépeknek.

A legdrágább bot az volt, a melyiket II. Katalin orosz czárnő ajándékozott III. Gusztáv svéd királynak. Ez kerek 60,000 rubelbe került. A sétatatok abban az időben voltak a legdrágábbak. A kulmináció után hanyatlás következett, a mely szintén végrebe csapott, a mennyiben az egyszerűség lett egyszerre a jelszó. A múlt század harminczes éve felé aztán az egyszerűség megint tűnni kezd. A bot végére ezüstgomb, majd hajlított fogantyú kerül, a rászögezett szijburok, a mely az egyszerűség korában fogantyúnak szolgál, mint olyan eltűnik és csak mint keskeny bőrgallérka tengődik még néhány évig, míg végre az ezüst- és csontfogantyúk divatba jöttével helyet ad az ezüst- vagy aranykarikáknak.

Divatban voltak a botgyűjtemények is. Szenvedélyes gyűjtő volt gróf Brühl, Frigyes Ágost király minisztere, a ki 300 értékesebb-nél-értékesebb botot hagyott bátra. Taleyrandnak állítólag még ennél is nagyobb gyűjteménye volt és Beer Henrik, Meyerbeer apja egész vagyonát a botgyűjteményébe fektette. Szenvedélye utóbb tébolylyá fejlődött és egy reggel halva találták egy egy bottal mindkét kezében.

KÉPEINKHEZ.

A morvaországi hadgyakorlatokról.

Nagy ünnepek színhelye volt a közelmúltban Morvaország egy része. A folyó évi nagy hadgyakorlatokat ugyanis itt tartották meg, a melyen királyunk ő Felsége meghívása folytán II. Vilmos német császár, valamint az idegen államok katonai attaséi is megjelentek. A hadgyakorlatok középpontja Gross-Meseritsch volt, itt fogadta királyunk rendkívüli fényvel és ünnepséggel Felséges vendégét, a ki Iglau át érkezett az említett községbe s itt is maradt egészen a gyakorlatok befejeztéig. Ugyancsak itt voltak elszállásolva Ferencz Ferdinánd főherczeg trónörökös ő Fensége, a ki a hadgyakorlatokat vezette, valamint a hozzájuk tartozó magas udvari és katonai méltóságok is.

Királyunk és Felséges vendége — mint az a jelen számunkban közölt képeken is látható — naponként együtt lovagoltak ki a gyakorlatok megszemlélésére s odakünn is csak néha váltak el egymástól. Vilmos császár ugyanis rendkívül érdeklődött a gyakorlatozás egyes részletei iránt és nem egyszer megtörtént, hogy egyik vagy másik csapat ügyesen előkészített támadó vagy védekező hadműveleteit hosszasan elnézte s ilyenkor vagy elmaradt királyunktól vagy más irányba tért és hosszasan elbeszélgetett hadseregünk egyik-másik vezénylő tábornokával ilyenkor többször tetszésének és elismerésének is kifejezést adott csapataink kiváló magartatása, kitartása és sikerült hadműveletei felett, a mely körülmény királyunk ő Felségét is látható örömmel töltötte el.

HIREK.

Egy csendőr meglövetése. A bars megyei Kiszelfaluban szeptember 13-án hajnali három órákor Gorgosilitz János csendőrt, helyi szolgálat teljesítése közben egy ismeretlen egyén forgópisztolyal hasba lötte. A súlyosan sérült csendőr a golyó eltávolítása céljából a budapesti honvédbélyörségi kórházba szállított, a hol, kibálgatható sem volt. A menekülésben levő merénylő a garamszentkereszti örs által Strasser-Székely Béla budapesti utazó ügynök személyében elfogattott.

Megtámadott járőrök. A máramaros megyei Zárnya községben szeptember 12-én éjjel Szkiniczák Iván zárnyai lakos és több társa Szaszarán István ez. örsvezetőt megtámadták. A ez. örsvezető támadói ellen lőfegyverét használta és azok közül Szkiniczák Ivánt fejen találva, halálosan megsebesítette. Szkiniczák lösebe következtében 13-án hajnalban meghalt. Szeptember 14-én pedig a nógrádverőcsei örsnek Jeszenszky József ez. örsvezető és Kuklis György próbacsendőrből állott járőrért a váci határban, portyázás közben szállópásztorok támadták meg és a járőrre három lövést tettek, a mit a járőr két lövéssel viszonzott, sebesülés egyik részről sem történt.

Ellenszegülések. Rác György örsvezető szeptember 17-én a fehérmezei Szászbalombattán Gondan ellenszegülő czigány ellen, annak balalával végződő lőfegyvert használta. Sebestyén Izidor kovásznai örsbeli csendőr szeptember 11-én, az örsraktanya udvarán Furtuna György kovásznai lakos ellenszegülő ellen szuronyt használt és azt könnyen megsebesítette. Chlporti István csendőr szeptember 13-án a komárom megyei Nagyigmádon Hérics János ellenszegülővel szemben, annak könnyű sérülésével végződő szuronyfegyvert használt.

Megtámadott csendőr ez. örsvezető. Bacsa István abaujszántói örsbeli csendőr ez. örsvezetőt sétatálcza közben Abaujszántón, szeptember 13-án este több garázdálkodó legény, a kiket rendre intett, megtámadták és kövekkel megdobálták. Bacsa ez. örsvezető támadói ellen kardot használt s azok közül Stefanovics Józsefet balkarján, súlyosan, Zódi Józsefet pedig fején, könnyen megsebesítette.

Írásvizsgálat. Ezel a czimmel Pinterics Károly budapesti tanár és törvényészeki bites könyv- és írásszakértő egy könyvet írt. A 194 oldalra terjedő mű, mely az írástünet, a jogszolgáltatás szempontjából, tudományos alapon fejtegeti, a magyar irodalomban páratlanul áll. Az „Írásvizsgálat” részletesen tárgyalja az írás sajátosságait és igen érdekesen igyekszik kimutatni az írásból az író egyéniségének jellemezhetőségét is. Külön

fejezet foglalkozik a hamisítványokkal, azok keletkezése és felismerhetési módjaival is. A minden művelt embert és főként az ambíciózus csendőrt érdeklő könyv, melynek ára előttünk ismeretlen, a szerzőnél, Budapest, VIII. József körút 8. szám alatt kapható.

A magyar kereskedelem diadala. A kerékpározó-sportnak a csendőrség körében is bizonyára szép számú közönséget talán érdekelni fogja az a körülmény, hogy az általánosan ismert Láng Jakab és Fia fővárosi kerékpáralkatrész és kerékpárnagykereskedő céget, mely szolid kereskedelmi intenczióinál fogva ország-szerte, sőt a távoli keleten is, jó hírnek örvend, a Wienben székelő Verein der k. k. Staatsbeamten Oesterreichs ujabbm is hivatalos szállítójává nevezte ki.

Kérelmek. Csépp Sándor, Krassószörénymegye Ujborlovány községben állomásozó csendőr kéri Sente István, Barta Ferenc és Bodola Jenő csendőröket, Rosenthal Mózes pr. cs. cz. őrsvezető pedig Szücs Dániel pr. cs. cz. őrsvezető és Jenei Japure próbacsendőrt. kik vele a cs. és kir. 50. gyalogezrednél együtt szolgáltak, hogy czimüket vele tudassák.

Adakozás. Két közöshadseregbeli zászlós. Szabó Vincze csendőrhadnagy ulján, a csendőrségi nyugdíjpótló javára 1 K 60 fillért küldött hozzánk. A rendeltetési helyére juttatott összeget ezennel köszönettel nyugtázzuk.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ujmódi tolvajfurfang. Lombroso írja legújabb tanulmányában, hogy a lángeszű embereken kívül a gonosztevők az igazi fanatikus hivei minden technikai és politikai újításnak. A normális ember igazán maradias és fél minden újítástól; a gonosztevő ellenben legott kap rajta és iparkodik annak segítségét a maga részére biztosítani. Így tehát a bűnözés módja idők változtával szintén változott; a gonosztett modern elkövetői társulnak és szövetkeznek egymással. Éppen e társulás és szövetség révén szerelhetik föl magukat a betörők és tolvajok újabban kitűnő szerszámokkal, a melyeket egyenesen erre a célra készítenek Scheffieldben. A londoni gonosztevők újabban a kloroformozást hozták divatba a vasuti vonatokon új működési teret bódítottak a maguk számára, a mely nagyon alkalmasnak bizonyult arra, hogy minimális kockázat mellett kövér zsákmányra tehesseken szert. Sokszor hallottunk már birt az amerikai vonatrállásokról. Még újabb módja a lopásoknak mások vasuti podgyászának az eltulajdonítása. Ebben a vállalkozásban inkább a nőkre vetik ki hálójukat. Az utasok kezében tartja a podgyászáról szóló földadóvenényt s már épen ki akarja váltani podgyászát, a mikor egy vasuti hordárnak öltözött férfi áll elébe, a kinek a kezében toll és frissen írott venény van. A hordár így szó lítja meg a mitsem sejtő hölgyet:

— Bocsanat, aszonyom, tévedés történt a venény kiállításában; ime itt van az igazi. Nagyon sajnálom ezt a tévedést, de ezen az állomáson erős a forgalom, nem csoda...

A hölgytől átvett igazi venénnyel azután, a mely helyett valami ákum-bakummal telert nyomtatványt adott át, rohan a podgyász-kiadásához és kiváltja a szegény, rászédett hölgy podgyászát. Az igazi modern vasuti tolvaj azonban nagy üres koffert cipel, a melyet nyitva tart és belesütyeszti a reárakott kisebb csomagokat és titáskúkat. Így módon nyugodtan és gyanutlanul távozik működése színteréről, de annál jobban lótnak-futnak a mogkároslott utasok.

Az állatvilág fegyverei. Azokban a nagy természet-tudományi muzeumokban, a melyek a már kihalt állatfajok maradványival is fel vannak szerelve, igen sok olyan csontváz látható, a melyek azt bizonyítják, hogy a föld őskorában nagyon sok állat, még az óriási természetűek is, csodálatos erős és hatalmas panczéllal voltak felfegyverezve. Igen érdekes feladat a természet-tudósra, a már kihalt és a még élő állatfajok összehasonlítása révén annak megállapítása, hogy milyen fokozatosan vesztették el az idők folyamán az egyes állatcsontvázak, a legnagyobb természetűek csakugy, mint a legapróbbak, részben vagy egészben a védelmükre szolgáló fegyverzetüket, mert még ma is vannak alaposan felfegyverzett állatok. Az alsóbbrendű állatok, nevezetesen a rovarok között nem kell sokáig keresgelnünk. De a nagy gerinces állatok, sőt épen az óriások közé tartoznak a legvastagabb börtiek, a melyeknek vastag irháját csak a legújabb idők gyilkoló lövedékei képesek keresztülylukasztani. Azonkívül mindenkinek eszébe jutnak a teknősök és az öves állatok. Mégis határozottan megállapítható, — mint ezt Oswald Félix dr. kiváló természettudós egy szaklapban tudományosan ki is fejté — hogy a jelenségek szerint az a körülmény jut kifejezésre az állatvilágban, hogy az egyes állatok hovatovább teljesen levetik fegyverzetüket. Az amphibiák és reptiliák, a melyek most nagyjára meztelenek, vagy csak hiányos szőrzetűek hatalmas panczéllal védett elődökkel bírtak. A csontbalagnak, a melyek egykor valószínűleg vért közé voltak szorítva, nagyon megapadt a száma, vagy teljesen levetették védő ruházatukat. Az öves állatok is hatalmas és szerfölt ellentálló panczéllal védett állatok maradványai, sőt a delfinek és a bálnák, a melyeknek legfőjebb vastag hajnk nyújt védelmet, is panczelozott állatok utódai. Az állatvilág tehát az egész vonalon példát ad az emberiségnek az általános lefegyverzésre.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük eméllőgva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálaltti ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdezősködéseknek eleje vétessek. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

F. Albert nyug. esendőr Parajd. A törvényeszeren már folyosított 338 korona évi nyugdíj felemelését, illetve a nyugdíjon felül sebesülési pótdíj odaítélését „jogosan” nem kérheti s netán a honvédelmi miniszteriumba ez ügyben benyújtandó kérelme előreláthatólag — mint minden törvényes alapot nélkülöz — teljesíthető nem lenne. Utána jártunk ügyének s illetékes helyről az a felvilágosítást kaptuk, hogy Ön szabályszerű elbánnásban részesült, amennyiben bár szolgálalttjeljesítésben sérült meg, de a sérülés foka nem volt olyan, hogy emiatt polgárilag keresetképtelennek lett volna osztályozható, ép azért részesült Ön a kedvezményes ellátás legkisebb kiszabtatában. Ön a csapatnál — a szabadságot állományban töltött idejével együtt — (besoroztatásától bevonulásáig) 3 év 7 hó és 10 napot, a csendőrségnél 4 év 2 hó és 17 napot, összesen tehát 7 év 9 hó és 27 napot szolgálalt és legutóbb 200 korona pótdíjot élvezett Szol-

gálati idejéhez — szolgálatteljesítés közben önhibáján kívül szenvedett súlyos testi sérülése folytán — még 10 év hozzászámított, ennél fogva ellátási illetménye a szabadságolt állományban eltöltött 7 hó és 3 nap figyelmen kívül hagyása mellett 17 év 2 hó és 24 napi szolgálat után állapított meg. A nyugdíj utalványozásánál azonban élvizott 200 korona pótdíja az 1891. évi LXXI. t.-ez. 2. §-a értelmében, mely szerint a csendőrségi pótdíj csak akkoé számítható be, ha a nyugdíjazandó csendőr a testületben legalább hat évet szolgált, figyelmen kívül volt hagyandó, miéért is törvényszerűen csak évi 338 korona nyugdíjjal volt ellátandó. Ön már a 10 év hozzászámításával kedvezményes elbármolásban részesült, ennél fogva még 96 korona sebesülési pótdíj folyósítása törvénybe ütköznék. Az a nézete, hogy 4 évi és 3 havi szolgálat 5 évnél számíttatik, merőben légből kapott s minden alapot nélkülöző. A másik kérdését illetőleg annyit: ha a nyugdíjazott csendőr újból állami vagy törvényhatósági szolgálatba lép s rendezesített, a nyugdíjba beszámítandó fizetése, élvizott nyugdíjával együtt meghaladja a csendőrségnél élvezett zsoldját és szolgálati pótdíját, akkor az ezt meghaladó rész nyugdíjából levonatik. Pó. Ha Ön vármegyei szolgálatba lép és 300 korona fizetést kap, akkor nyugdíjából évi 38 korona levonatik, mert a csendőrségnél utóljára 1100 korona javadalmazásban részesült s újbóli alkalmazásban sem kaphat többet. Ajánljuk különben, olvassa át figyelmesen Hein György hadnagy-számvivő által lapunk mult évi 38. és folytatolagos számaiban közreadott »A m. kir. Csendőrlégénység nyugdíjigényeiről« szöveg cikksorozatát.

Többeknek. A m. kir. határrendőrséghez való felvétel feltételei: a) magyar állampolgárság és fedhetlen előélet; b) legalább hat évi katonai vagy csendőrségi (esetleg együttes) szolgálat; c) a magyar nyelvnek szóban és írásban való bírása; d) egészséges testalkat; e) negyven évnél nem haladott életkor és végül f) rendezett anyagi viszonyok.

Tényleges szolgálatban álló katonai vagy csendőrségi altisztek három évi katonai szolgálat beigazolása esetén is felvehetőek.

Igazolványos altisztek és azok, akik a magyar nyelven kívül egy hazai nemzetiségi nyelvet is beszélnek, előnyben részesülnek.

Az állásokra mindig pályázat lesz hirdetve, mely a Budapesti Közlönyben, a »Belügyi Közlönyben« és a Rendeleti Közlöny mellékletében van közzétéve. A m. kir. belügyminiszterhez címzett kérvényt az előírt parancsnokság utján kell beadni, melynek kedvező elintézése esetén a pályázó ugyanily uton lesz a jelentkezésre felszólítva. A felvételt orvosi vizsgálat és írásbeli vizsga előzi meg, mely kisebb jelentések fogalmazásából áll és a felvétel alapját képezi. — A felvétel ideiglenes és a véglegesítés csak három havi elméleti és ugyanoly időtartamú gyakorlati szolgálat után történik. Aki a gyakorlati próbaszolgálat alatt alkalmatlannak találatik, vagy az elméleti vizsgán nem alkalmasnak osztályoztatik, a szolgálatból el lesz bocsátva. Az elméleti vizsga tárgyai a határrendőrségi szolgálatban szükséges törvények és rendeletek ismerete és jelentések szerkesztése.

A határrendőr fizetése a felvétel napjától 1000 korona, a polgári altisztek részére megállapított lakás vagy lakáspénz, azon kívül első tömegbétét és rendes ruhafaltány, az őrségvezetőé 1400, az őrmesteré pedig 1600 korona. A fizetés ötödéves körpótlék címén négyszer emelkedik.

Külszolgálatban a határrendőr 3 korona napidíjat kap.

A román határszélen azonkívül napi 18 fillér határvonalpótdíj is jár.

A követelményeknek megfelelő altisztekből polgári biztosok, esetleg írások is lehetnek, megfelelően emelkedő 1400 korona kezdődés és mellékilletményekkel.

Havasí csendőr. Vegye elő a másik esztét, akkor majd rájön.

Karácsond. Érthetőbben tegye fel a kérdést.

T. N. Somogy-szentmiklós. Olvassák el lapunk mult év 31. számában »Utmosteri kinevezés« valamint 1907. évi 49. számunkban F. J. alatt közöltek.

Tudnivágyó. Ott aligha, hanem az országos levéltárban Budapeston, igen.

Sz. J. cs. cz. őrsv. Rajecz. 1. 3. Igen; 2. egy évre.

Nyugdíjazott. Fizetés alatt mit ért? Zsoldot, vagy nyugdíjat? Világosabban tegye fel kérdését.

N. L. Nem.

FEJTÖRÖK.

Képtalány.

Verstálány.

Hat betűből az első három, melegít télen is meg nyáron. Másik háromból egyet végy el, A csizmadiánál leled fel. Együtt hogyha forgatod lapját, Mutat időt s a neved napját.

Betűtalány.

Dió. $\frac{s}{g}$

Megfejtési határidő: 1909 október 11.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Sanatoriun-sorsjegyet lesz kioszolva.

Lapunk f. évi 37. sz.-ban közölt fejtörök helyes megfejtése:

Képtalány: »Ki jheserül nem izlett, az nem ismeri az élelet.« — Betűtalány: »Törökország.« — Szám-talány: »22½ és 27½ korona.«

Helyesen megfejtette: Doáky Ignác jörm. Kunszentmiklóson, Pál János csendőr Zsambok, Oláh és Dombi őrm. Gombos, V. Kovács és Kovács csendőrök Gyanta, Hazai Antal cz. őrsv. Nagymás, Pál Sándor csendőr Fehérvárcsurgó, Magyar csendőr Lajtkáta, Lázár Kálmán őrm., Fekete Géza őrsv., Varga János és Kén György csendőrök Czegléd, Fábian Imre csendőr Facset. Szabó István őrm., Kelemen Lajos csendőr Bácsalmás, Oláh Ferenc őrm. Gombos, Lázár őrsv. Perlak, Hegedűs József és Gyula csendőrök Óbecse, Batta József csendőr Órova, Kovács István csendőr Egres, Karácsony József őrm. Kolozavár, Havasi J. őrsv. Illav, Ottó őrmester Jászkiás, Néb M. csendőr Bácsmadaras, beszereszbágyai őrs, Horváth M. csendőr Dobronya, Nagy József őrmester, Almási J. cs. ez. őrsv. Vésztő, Erős K. cs. Bácsatváros, Gergely S. és Waller K. járásőrmester Déa, Pécsi Lajos csendőr Lőgrépatony, Major M. őrm. és Biré J. őrsv. Berve, Ungi M. és Mudura Gy. csendőrök Bácsföldvár.

A isorsolt Erzsébet királyné Sanatorium-sorsjegyet Deáky Ignác járásőrmesternek Kunszentmiklóstra elküldöttük.

Kérjen ingyen és bérmentve

képes árjegyzéket: cs. és kir. szab. sérvkötők, higienikus gummiárúk- és a betegápoláshoz szükséges eszközökről.

KELETI J. orvosi műszergyáros
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi szeptember hó 5-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Baló Rezső m. kir. VII. számú csendőrkerületbeli várakozási illetékkal szabadságolt őrnagynak, a saját kérelmére megejtett újabb felülvizagálat eredménye alapján mint »rokkant és mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlannak» az *állandó nyugállományba való helyezését legkegyelmesebben elrendelni* méltóztatott.

Az állandó nyugállományba való helyezés napja: 1909 szeptember 1-je.

Választott lakhely: Déva.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

aldobolyi Rákossy Gyula m. kir. csendőrszázados, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének segéd tisztje, ezen minőségben kifejtett kiváló ügybuzgó és igen eredményes tevékenységeért.

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Albert János cz. őrmester, 11 1/2 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt tanúsított ügybuzgó, fáradhatlan, szakavatott és eredményes tevékenységeért.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Benedek Márton törzsőrmester, irodai alkalmaztatásában és főként szárnyszámvivői minőségben, huzamosabb időn át kifejtett szorgalma, megbízhatósága és példás magatartásáért.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Keresztesi György járásőrmester, 24 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért.

Kántor Géza őrmester, közel 19 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági, valamint — szárnyszámvivői minőségben — az irodai szolgálat terén kifejtett szorgalma és lelkiismeretes pontosságáért.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Illyés Mihály járásőrmester, 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységeért.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Bráth Dezső őrmester, közel 19 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt kifejtett eredményes tevékenységeért,

nemkülönben az 1909. év folyamán a vámosmikolai takarékpénztár kárára elkövetett sikkasztás tettesének, nehéz körülmények közötti kinyomozásáért.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Omeisz Gyula törzsőrmester, 21 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt úgy a közbiztonsági mint — szárnyszámvivői minőségben — az irodai szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenysége, ernyedetlen szorgalma és lelkiismeretes pontosságáért.

Fábián Péter cz. őrmester, a Dobranak község határában, 1908. évi október hó 15-én Rózsás Imre zalaegerszegi illetőségű kintornás sérelmére elkövetett rablógyilkosság tettesének kiderítése és elfogásáért.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Szabó József V. cz. őrmester, két ló, egy koci és lószerszámlopás tettesének ügyes, szakértelemmel vezetett 171 órai buzgó s fáradságos nyomozással történt kiderítése és a bűnjelek megszerzéseért, nemkülönben őrsének példás rendben vezetése és alárendeltjeinek helyes befolyásolásáért.

Gábrriel Gyula őrzvezető, 9 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kiváló buzgalma és fáradhatlan tevékenysége által elért szép eredményekért.

Nyilvánosan megdicsértett:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Horváth István III. csendőr, a fentírt lólopás tettesének hosszas és fáradságos nyomozásánál tanúsított hasznos és eredményes közreműködéseért.

Nyugállományba helyeztetett:

1909 szeptember 1-ével:

Kintis István, m. kir. II. számú csendőrkerületbeli százados, a megejtett felülvizagálat alapján, mint »rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Budapest.

Tiszti rendfokozatáról kért leküszönése elfogadtatott:

Kintis István, a budapesti I. honvédkerületi parancsnokság nyilvántartásában álló nyugállományú csendőrszázadosnak a nyugilletmény megtartása mellett.

Kineveztetett:

1909. évi szeptember 1-ével:

Csendőr-járásořmesterré:

Rosenthal Ignác őrmester, az V. számú csendőrkerület állományában.

Előléptettek:

1909 szeptember 1-ével:

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:
Barabás István, Subics István és Keserü István cz.
örsvezetők, *örsvezetők ké.*

1909 szeptember 16-ával:

az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:
a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:
Zsarkó Imre csendőr, *csendőr czimzetes örsvezetővé.*

1909 szeptember 1-ével:

az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:
a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:
Takács István csendőr, továbbá
a m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:
János Dénes, Bartók Miklós, Szabó Ferencz II.,
Vinkler Mihály, Szabó Károly I., Kocsis András, Darkó
Mihály, Burz Vazul, Pál József, Magyar Ferencz, Szász
János, Lukács Ferencz és Márk János csendőrök
csendőr cz. örsvezetők ké.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel el-
láttattak:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Molnár Ferencz czimzetes őrmester 1909 augusztus
hó 29-én;

a m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:
Cselovszky János cz. őrmester, 1909 szeptember hó
14-én és Dicsőfi András cz. őrmester, 1909 szeptem-
ber 6-án.

Névváltoztatás.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Mlinarits György cz. örsvezető vezetéknévét a m. kir.
belügyminiszter urnak 1909. évi július hó 27-én
100,698/VI-a. számú engedélye alapján „Miklósi-ra”
változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Demény Antal őrm., Szász Rózával, 1909 szept.
4-én, Nagyenyeden.

Fábián Lőrincz őrv., Németh Gizellával, 1909 aug.
17-én, Ekecsen.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Mészáros István János ez. őrm., Kovács Máriával,
1909 aug. 21-én, Kunszentmiklóson.

Belényesi István cz. őrm., Czér Etellel, 1909 május
25-én, Zsámbokon.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Józsa Imre őrv., Bartba Eszterrel, 1909 aug. 15-én,
Csókfalván.

Lakatos Albert őrv., Petres Annával, 1909 aug.
19-én, Csikszentmihályon.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Hagymási Imre cz. őrv., Csizmadia Juliannával,
1909 aug. 21-én, Mátészalkán.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás a péterváasúrai kir. járásbiróságnál. Fizetés
pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona, esetleg természetbeni
lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály.
Telekkönyvi vizega. Kérvények az egri kir. törvényszék
elnökéhez 1909. évi október hó 16-ig.

Egy hivatalozolgai állás a gyergyószentmiklósi kir. járásbiró-
ságnál. Fizetés 600 korona. Lakpénz 200 korona. Ruhailletmény
100 korona, esetleg természetbeni ruházat. Magyar nyelv szó-
ban és írásban. Kérvények a csikszederadi kir. törvényszék elnö-
kéhez 1909. okt. 8-ig.

Egy irtóki állás a margittai kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlé-
kkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban
és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizega. Kér-
vények a nagyvárad kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi okt.
hó 14-ig

Egy hivatalozolgai állás a szolnoki járásbiróságnál. Fizetés
pótlékkal 600 korona. Lakpénz 320 korona. Ruhailletmény 100
korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a szolnoki
kir. törvényszék elnökéhez 1909 okt. 10-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Szives tudomásul, hogy Honv. miniszter ur ónagyméltósága által legujabban kiadott körrendelet szerinti Köz-
gazdálkodási pótlékkal jelzett összes nyomtatványok és könyvek, teljesen a hivatalos minták és utasítás értel-
mében készítve, füzetekben valamint külön ivekben is, raktárunkon már készen kaphatók. Kérjük b. rendelésejket.